МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

«Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів судової влади»

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Олександр БАГЛАЙ
(підпис)

Виконала: здобувачка вищої освіти,
гр. ПУДМ-61
Олександр БАГЛАЙ

Керівник: к.філол.н., доцент
Ірина АНТИПЕНКО

Рецензент: к.держ.упр., доцент
Ганна КИРИЧЕНКО

Київ, 2025

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва

Кафедра публічного управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти «Магістр»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Ірина АНТИПЕНКО
«31» жовтня 2025 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
Баглай Олександр Євгенович

1. Тема роботи «**Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів судової влади»**;
   керівник кваліфікаційної роботи – Антипенко Ірина Вікторівна, к.філол.н., доцент, затверджені наказом Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій від «30» жовтня 2025 р. № 467.
2. Термін подання кваліфікаційної роботи – «22» грудня 2025 р.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: спеціальна теоретична і методична наукова література; наукові публікації (статті, монографії, дисертаційні дослідження) провідних вітчизняних та закордонних дослідників за темою кваліфікаційної роботи; результати науково-дослідної роботи кафедри публічного управління та адміністрування «Теоретико-прикладні аспекти розвитку цифрової держави в Україні»; нормативно-правові документи; матеріали переддипломної практики.
4. Перелік ілюстративного матеріалу: *презентація*
5. Дата видачі завдання: «27» червня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Структура роботи, вступ	27.06.2025 – 29.08.2025	Виконано
2.	Розділ І	01.09.2025 – 26.09.2025	Виконано
3.	Розділ ІІ	29.09.2025 – 24.10.2025	Виконано
4.	Розділ ІІІ	27.10.2025 – 28.11.2025	Виконано
5.	Висновки, додатки	01.12.2025 – 12.12.2025	Виконано
6.	Презентація	15.12.2025 – 19.12.2025	Виконано

Здобувачка вищої освіти _____ Олександр БАГЛАЙ

Керівник
кваліфікаційної роботи _____ Ірина АНТИПЕНКО

РЕФЕРАТ

Баглай О.Є. Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів судової влади: кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра; спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»; Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій; кафедра публічного управління та адміністрування; науковий керівник І.В. Антипенко, д.н.держ.упр., доцент. Київ, 2025. 101 с.

Метою кваліфікаційної роботи є комплексне дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади в Україні, виявлення проблем і прогалин у нормативно-правовому та організаційному регулюванні, а також розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення організаційних, кадрових, фінансових і матеріально-технічних механізмів забезпечення функціонування судової системи.

Об'єкт дослідження – система організаційно-правових та адміністративних відносин, що забезпечують діяльність органів судової влади в Україні.

Предмет дослідження – адміністративно-правові норми, механізми та процедури забезпечення діяльності органів судової влади, зокрема у сфері організаційного, кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів.

Короткий зміст роботи. У роботі систематизовано теоретико-правові підходи до визначення сутності адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади та уточнено зміст відповідних понять і категорій; проаналізовано правовий статус органів судової влади та їх місце в системі державної влади; досліджено взаємозв'язок адміністративного та судового управління як передумову ефективного функціонування судової системи; здійснено комплексний аналіз нормативно-правової бази адміністративного забезпечення діяльності судів, зокрема конституційних засад та спеціального законодавства; виявлено основні проблеми правового регулювання, кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів; узагальнено практику адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади; обґрунтовано напрями вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення судової системи з урахуванням принципів верховенства права, незалежності суддів і європейських стандартів правосуддя; розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності адміністративного управління у сфері судової влади.

Ключові слова: судова влада, органи судової влади, адміністративно-правове забезпечення, судове управління, адміністративне управління, нормативно-правове регулювання, Державна судова адміністрація України, кадрове забезпечення судів, фінансове забезпечення судів, матеріально-технічне забезпечення, верховенство права, незалежність суддів.

ABSTRACT

Bahlai O. Administrative and legal support of the activities of judicial authorities: qualifying work for obtaining a master's degree; specialty 281 "Public Management and Administration"; State University of Information and Communication Technologies; Department of Public Management and Administration; scientific supervisor I. Antypenko, Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor. Kyiv, 2025. 101 p.

The purpose of the qualification work is a comprehensive study of the administrative and legal support of the activities of judicial authorities in Ukraine, identification of problems and gaps in regulatory and organizational regulation, and development of scientifically grounded proposals for improving organizational, personnel, financial, and material-technical mechanisms for ensuring the functioning of the judicial system.

The object of the study is the system of organizational, legal, and administrative relations that ensure the functioning of judicial authorities in Ukraine.

The subject of the research is administrative and legal norms, mechanisms, and procedures for supporting the activities of judicial authorities, particularly in the fields of organizational, personnel, financial, and material-technical support of courts.

Summary of the work. The research systematizes theoretical and legal approaches to defining the essence of administrative and legal support for the activities of judicial authorities and clarifies key concepts and categories; analyzes the legal status of judicial authorities and their place in the system of state power; examines the relationship between administrative management and judicial management as a prerequisite for the effective functioning of the judicial system; provides a comprehensive analysis of the regulatory framework for administrative support of court activities, including constitutional foundations and special legislation; identifies key problems of legal regulation as well as personnel, financial, and material-technical support of courts; summarizes the practice of administrative and legal support of judicial authorities; substantiates directions for improving regulatory and organizational support of the judicial system in accordance with the principles of the rule of law, judicial independence, and European standards of justice; and develops practical recommendations for improving the efficiency of administrative management in the field of judicial power.

Key words: judicial power, judicial authorities, administrative and legal support, judicial management, administrative management, legal regulation, State Judicial Administration of Ukraine, personnel support of courts, financial support of courts, material and technical support, rule of law, judicial independence.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

СВ - судова влада

СС – судова система

СУ – судове управління

КМУ – Кабінет Міністрів України

ВРУ – Верховна Рада України

ДУ – державне управління

ДВ – державна влада

КУ – Конституція України

ЗУ – Закон України

МС – місцеве самоврядування

ДБУ – Державний бюджет України

ВСУ – Верховний суд України

ДСА України – Державна судова адміністрація України

НПА – нормативно – правові акти

НПБ – нормативно – правова база

НПЗ – нормативно – правове забезпечення

БКУ – Бюджетний кодекс України

ПКУ – Податковий кодекс України

ПД – правова держава

ОЗ – організаційне забезпечення

НБ – нормативна база

ЄС – Європейський Союз

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ---------- 2

ВСТУП---------- 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СВ---------- 9

1.1. Поняття, зміст і правова природа адміністративно-правового забезпечення СВ---------- 9

1.2. Сутність та правовий статус органів СВ---------- 15

1.3. Взаємозв'язок адміністративного та судового управління---------- 22

Висновки до розділу 1---------- 29

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО – ПРАВОВА БАЗА АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВИХ ОРГАНІВ---------- **32**

2.1. Конституційні основи функціонування СВ---------- 32

2.2. НПА, що регулюють адміністративну діяльність судів---------- 38

2.3. Проблеми правового регулювання та існуючі прогалини---------- 45

Висновки до розділу 2---------- 49

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИКА АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СВ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ---------- **51**

3.1. Організаційні та адміністративні механізми діяльності судів---------- 51

3.2. Питання кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення---------- 56

3.3. Перспективи вдосконалення НПА та ОЗ СВ---------- 61

Висновок до розділу 3---------- 66

ВИСНОВКИ---------- 69

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ---------- 72

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

СВ - судова влада

СС – судова система

СУ – судове управління

КМУ – Кабінет Міністрів України

ВРУ – Верховна Рада України

ДУ – державне управління

ДВ – державна влада

КУ – Конституція України

ЗУ – Закон України

МС – місцеве самоврядування

ДБУ – Державний бюджет України

ВСУ – Верховний суд України

ДСА України – Державна судова адміністрація України

НПА – нормативно – правові акти

НПБ – нормативно – правова база

НПЗ – нормативно – правове забезпечення

БКУ – Бюджетний кодекс України

ПКУ – Податковий кодекс України

ПД – правова держава

ОЗ – організаційне забезпечення

НБ – нормативна база

ЄС – Європейський Союз

ВСТУП

Актуальність теми. Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів судової влади є однією з ключових умов ефективного функціонування судової системи та реалізації принципу верховенства права. У сучасних умовах реформування судової влади, посилення незалежності судів, а також запровадження нових адміністративних і технологічних механізмів управління виникає потреба у детальному вивченні правових основ організації та забезпечення діяльності судів.

Недосконаліть або розпорошеність нормативної бази, проблеми кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів негативно впливають на якість судочинства та доступ громадян до правосуддя. Вивчення адміністративно-правових засад забезпечення органів судової влади дозволяє не лише визначити проблемні аспекти, а й запропонувати шляхи підвищення ефективності судового управління та гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами.

Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів судової влади є невід'ємною складовою ефективного функціонування судової системи та гарантією реалізації принципів верховенства права, незалежності суддів та доступності правосуддя для громадян. У сучасних умовах реформування судової влади, впровадження цифровізації процесів судочинства, оптимізації управлінських процедур та удосконалення системи контролю за діяльністю судів виникає необхідність детального дослідження організаційно-правових механізмів забезпечення судової діяльності.

Наявні проблеми, пов'язані з недосконалістю нормативно-правових актів, недостатнім фінансово-кадровим забезпеченням, обмеженістю матеріально-технічної бази та низьким рівнем координації між різними органами судової влади, негативно впливають на ефективність правосуддя та довіру громадян до судової системи. Вивчення адміністративно-правових аспектів діяльності судових органів дозволяє не лише виявити та

систематизувати ці недоліки, а й розробити практичні рекомендації щодо їх усунення, підвищення управлінської спроможності судів та забезпечення стабільності функціонування судової системи в цілому.

Крім того, аналіз міжнародних підходів та порівняльних моделей адміністративного забезпечення судів дозволяє інтегрувати кращі практики в національну правову систему, сприяє гармонізації українського законодавства з нормами ЄС та стандартами Ради Європи, що особливо важливо в умовах євроінтеграційних процесів і необхідності підвищення ефективності судочинства.

Таким чином, дослідження адміністративно-правового забезпечення органів судової влади має як наукове, так і практичне значення, оскільки його результати можуть бути використані для удосконалення законодавчої бази, підвищення рівня організаційної та фінансової спроможності судів, а також для формування ефективних механізмів управління у системі судової влади. Дослідження цієї теми є актуальним як з наукової точки зору — для розвитку теорії адміністративного права, так і з практичної — для вдосконалення організації та функціонування судових органів в Україні.

Мета роботи. Метою магістерського дослідження є комплексне дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади в Україні, визначити основні проблеми та прогалини в нормативно-правовому регулюванні, оцінити ефективність існуючих механізмів організаційного, кадрового та фінансового забезпечення судів і розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо їх удосконалення.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

1. Проаналізувати теоретико-правові засади адміністративно-правового забезпечення СВ, визначити поняття, зміст і правову природу цього явища, а також основні функції та механізми його реалізації.

2. Вивчити сутність та правовий статус органів СВ, охарактеризувати їх місце в системі державної влади та роль у забезпеченні прав і свобод громадян.

3. Дослідити взаємозв'язок адміністративного та судового управління, визначити принципи їх інтеграції та взаємодії у забезпеченні ефективної роботи судів.

4. Проаналізувати нормативно-правову базу функціонування органів судової влади, включно з конституційними засадами та основними законами і підзаконними актами, що регулюють адміністративну діяльність судів.

5. Виявити проблеми та прогалини у правовому регулюванні діяльності судових органів, оцінити ефективність існуючих адміністративно-правових механізмів.

6. Дослідити практику адміністративно-правового забезпечення діяльності судів, оцінити організаційні та адміністративні механізми, що забезпечують їхню роботу.

7. Проаналізувати питання кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів, визначити основні проблеми та шляхи їх вирішення.

8. Розробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення СВ, спрямовані на підвищення ефективності діяльності судів та реалізацію принципів незалежності та справедливості правосуддя.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є система організаційно-правових та адміністративних відносин, що забезпечують функціонування органів СВ в Україні.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є конкретні нормативно-правові акти, адміністративні механізми та організаційні процедури, які регламентують порядок діяльності судових органів, їх кадрове, фінансове та матеріально-технічне забезпечення, а також

ефективність застосування цих правових засобів у практичній діяльності судів.

Методологія дослідження. Дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади здійснювалося з використанням комплексного підходу, що поєднує загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, відповідно до завдань та структури роботи.

1. У розділі 1 (Теоретико-правові засади адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади) застосовувалися:

- теоретичний метод аналізу та синтезу – для вивчення наукових поглядів щодо поняття, сутності та правової природи адміністративно-правового забезпечення судів;
- порівняльно-правовий метод – для дослідження взаємозв'язку адміністративного та судового управління та визначення їх специфіки;
- логічний метод – для формування узагальнених висновків щодо правового статусу органів судової влади.

2. У розділі 2 (Нормативно-правова база адміністративного забезпечення діяльності судових органів) використовувалися:

- нормативно-правовий метод – для системного аналізу Конституції України, законів та підзаконних актів, що регулюють діяльність судів;
- структурно-функціональний метод – для оцінки організаційної побудови судових органів та правових механізмів їхнього адміністративного забезпечення;
- метод правового порівняння – для виявлення прогалин та невідповідностей у національному законодавстві з міжнародними стандартами.

3. У розділі 3 (Практика адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади та шляхи вдосконалення) застосовувалися:

- емпіричні методи (спостереження, аналіз статистичних даних, кейс-метод) – для оцінки практичного стану кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів;
- системний метод – для комплексного оцінювання ефективності адміністративних та організаційних механізмів;
- прогностичний та аналітичний методи – для формулювання пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення судової влади.

У роботі також застосовувалися методи абстрагування, узагальнення, класифікації та логічного аналізу, що дозволило систематизувати наукові підходи та практичні аспекти адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади.

Комплексне застосування зазначених методів забезпечило наукову обґрунтованість висновків, дозволило визначити проблемні аспекти діяльності судів і запропонувати практичні рекомендації щодо їх удосконалення.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає у поглибленні наукового розуміння адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади. Дослідження уточнює поняття, зміст та правову природу цього явища, систематизує наукові підходи до правового статусу судових органів та взаємозв’язку адміністративного і судового управління, а також формує узагальнені підходи до аналізу нормативно-правової бази діяльності судів і виявлення проблемних аспектів її застосування. Отримані результати доповнюють наукову літературу щодо організаційних, кадрових та фінансових механізмів забезпечення функціонування судової влади та створюють основу для подальших досліджень у сфері адміністративного права і судового управління.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання для удосконалення нормативно-правових актів, що регламентують діяльність органів судової влади, а також для розробки

пропозицій щодо підвищення ефективності кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів. Практичні результати сприяють оптимізації організаційних та адміністративних механізмів функціонування судової влади, підвищенню прозорості судового процесу та довіри громадян до судової системи. Крім того, вони можуть бути використані у підготовці навчальних і методичних матеріалів для судових органів та у процесі вдосконалення державного управління в цілому.

Результати дослідження опубліковано в тезах конференції та в науковій статті: Успіхи і досягнення у науці. 2025. Вип. 11 (21). УДК 351:347.9(477). С. 388–396. https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-11(21)-388-396.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СВ

1.1. Поняття, зміст і правова природа адміністративно-правового забезпечення судової влади

Разом із законодавчою та виконавчою гілками влади, відповідно до статті 6 КУ, СВ належить до окремої гілки державної влади. Її органи виконують свої повноваження в межах, визначених КУ та ЗУ.

СВ має специфічний характер, який відрізняє її від інших гілок влади, і саме її існування поряд із законодавчою та виконавчою є однією з ключових ознак демократичного та правового устрою.

Ще у V столітті до нашої ери Геракліт Ефезький зазначав, що головне завдання суспільства полягає у поєднанні свободи, без якої закони стають тиранічними, із законом, без якого свобода перетворюється на вседозволеність. СВ виконує важливу функцію підтримання рівноваги між законодавчою та виконавчою гілками влади. Ослаблення судової гілки влади, як правило, призводить до зростання впливу виконавчої влади та порушення балансу між гілками влади, що, у свою чергу, створює ризик зловживань і порушень законності з боку законодавчої або виконавчої влади [5, с.301].

Відповідно до положень статті 3 КУ, права і свободи людини та гарантії їх реалізації визначають основні напрямки діяльності держави, яка несе відповідальність перед громадянином за свої дії. Головним обов’язком держави є утвердження та захист прав і свобод людини.

Особливість функціонування СВ полягає в тому, що, перебуваючи, так би мовити, «у складі державної системи» (оскільки суди є невід’ємною частиною цілісної системи органів ДВ), її діяльність не підпорядковується окремим державним інтересам. Вона керується виключно нормами права та законом як вищими цінностями, що регулюють державні та суспільні

відносини, а також забезпечують взаємодію між державою і суспільством [13]. Жоден інший орган державної влади не наділений повноваженнями, притаманними СВ.

Судова влада, якщо досліджувати її дослівно, складається з двох ключових компонентів: «судова», що безпосередньо походить від слова «суд» і означає орган або інститут, уповноважений розглядати справи, вирішувати конфлікти та забезпечувати реалізацію закону, і «влада», що передбачає здатність приймати обов'язкові рішення, управляти процесами та забезпечувати їх виконання. У сукупності судова влада являє собою систему державних органів, наділених конституційним правом здійснювати правосуддя, захищати права і свободи громадян, забезпечувати верховенство закону та контроль за дотриманням законності у державі [13].

Судова влада відрізняється від законодавчої та виконавчої гілок влади тим, що її головна функція полягає не у створенні законів чи контролі за їх виконанням, а у реалізації правосуддя та вирішенні конкретних юридичних спорів. Незалежність є ключовою характеристикою судової влади, що передбачає прийняття рішень без тиску з боку політичних структур, державних органів або приватних осіб [5, с.315]. Безсторонність діяльності судів забезпечує ухвалення рішень виключно на основі закону та наявних доказів, без особистих упереджень чи симпатій. Законність визначає межі компетенції судів, що здійснюють правосуддя лише в рамках закону і конституційних повноважень, тоді як верховенство права проявляється у здатності судів контролювати дотримання законності іншими гілками влади та захищати конституційні права громадян [25].

Особливою рисою судової влади є системність і спеціалізація судів, що забезпечує чітке розмежування компетенції та підвищує ефективність розгляду справ у цивільному, кримінальному, адміністративному та господарському судочинстві. Кожен суд виконує визначені законодавством функції у відповідній галузі, що дозволяє оптимізувати процес розгляду справ і забезпечує більш високий рівень правового захисту громадян [19].

Судова влада також реалізує механізми відповідальності та контролю за виконанням рішень, а в разі порушення прав учасників процесу застосовує заходи державного примусу, що підкреслює її роль як гаранта дотримання законності та справедливості.

Комплексність судової влади проявляється у поєднанні організаційних, нормативних та процедурних аспектів, що забезпечують її ефективне функціонування. Організаційна структура судів визначається законом, включає місцеві, апеляційні та вищі судові інстанції і будується за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності. Територіальність забезпечує доступність правосуддя на всій території держави, спеціалізація дозволяє формувати спеціалізовані суди для окремих категорій справ, а інстанційність гарантує право перегляду рішень судів нижчої інстанції судами вищої інстанції [25].

Кадрове, фінансове та матеріально-технічне забезпечення судів є невід'ємними елементами функціонування судової влади, оскільки без кваліфікованих кадрів, належного фінансування та сучасної матеріально-технічної бази неможливе ефективне здійснення правосуддя. Кадровий потенціал визначає професійний рівень суддів та працівників апаратів судів, фінансування забезпечує незалежність і стабільність функціонування судів, а матеріально-технічне оснащення сприяє оптимізації процесу судочинства і забезпеченню доступності судових послуг для громадян [12].

Таким чином, судова влада виступає не лише як незалежна гілка державної влади, що здійснює правосуддя, але й як комплексна система, інтегрована в загальну структуру державного управління через взаємодію з іншими органами влади у межах законодавчо визначених повноважень. Її особливості, такі як незалежність, безсторонність, законність, спеціалізація та комплексне забезпечення діяльності, роблять її ключовим елементом конституційної системи, спрямованим на підтримку верховенства права, захист прав і свобод громадян та гарантування справедливості на всій території України.

Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів СВ є важливим елементом функціонування державного механізму та невід'ємною складовою системи судового управління. Під адміністративно-правовим забезпеченням розуміють комплекс організаційно-правових засобів, правових норм, процедур і механізмів, спрямованих на створення умов для ефективного здійснення СВ своїх повноважень у межах конституційних та законодавчих вимог.

Суть адміністративно-правового забезпечення СВ полягає у регламентації організаційної, кадрової, фінансової та матеріально-технічної діяльності органів СВ, що дозволяє гарантувати незалежність суддів, забезпечити стабільне функціонування судової системи та реалізацію прав і свобод громадян. Воно охоплює як нормативно-правове визначення повноважень СВ та їх адміністративного апарату, так і практичні механізми управління, контролю та координації діяльності органів СВ.

Правова природа адміністративно-правового забезпечення СВ визначається його подвійним статусом: з одного боку, воно є складовою частиною адміністративного права, що регулює організаційні та виконавчі відносини у системі державного управління; з іншого – виступає як специфічний механізм, що забезпечує ефективне виконання функцій СВ відповідно до принципів законності, незалежності суддів та верховенства права.

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення СВ виконує ключову роль у підтриманні стабільності та ефективності судового управління, забезпеченні балансу між гілками влади та гарантуванні реалізації конституційних прав і свобод людини. Воно формує правові, організаційні та матеріально-технічні передумови для належного функціонування системи СВ та підвищує довіру суспільства до її діяльності.

Адміністративно-правове забезпечення СВ не обмежується лише формальним регулюванням організаційних та кадрових процесів. Воно включає системну взаємодію між різними структурами державного

управління, що дозволяє забезпечити своєчасне прийняття рішень, ефективне використання ресурсів та контроль за виконанням законів. Крім того, воно передбачає створення механізмів внутрішньої координації в межах органів СВ, які гарантують стабільність процесів судочинства та мінімізують ризики порушення принципів незалежності суддів.

Особливу увагу слід приділяти інформаційно-технологічному забезпеченню діяльності СВ, яке сьогодні є невід'ємною частиною адміністративно-правового механізму. Використання сучасних електронних систем управління справами, автоматизації обліку та звітності сприяє підвищенню ефективності роботи судів і зменшенню адміністративного тиску на суддів.

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення СВ виступає не тільки як правова основа для організації діяльності, але й як інструмент реалізації принципів відкритості, прозорості та підзвітності судової системи перед суспільством. Воно дозволяє підтримувати високий рівень довіри до СВ, забезпечує ефективне управління ресурсами та сприяє формуванню передумов для подальшого вдосконалення судового адміністрування в умовах розвитку державного управління.

Адміністративно-правове забезпечення СВ також включає розробку та впровадження внутрішніх процедур контролю за ефективністю діяльності судів. До них належать моніторинг строків розгляду справ, оцінка навантаження на суддів, аналіз якості прийнятих рішень та своєчасності виконання адміністративних завдань [1; 2]. Такий системний підхід сприяє не лише підвищенню ефективності роботи органів СВ, але й своєчасному виявленню проблемних ділянок, які можуть впливати на реалізацію прав і свобод громадян.

Велике значення має вдосконалення кадрового забезпечення судової системи. Формування професійного адміністративного апарату, підготовка та підвищення кваліфікації працівників, чітке визначення їхніх обов'язків і

повноважень створює стабільні та передбачувані умови для роботи судів [3; 4].

Крім того, адміністративно-правове забезпечення передбачає ефективне планування фінансових ресурсів та належне матеріально-технічне оснащення судів, що забезпечує комфортні умови для роботи як суддів, так і апаратних працівників [5].

Важливим аспектом є забезпечення взаємодії органів СВ із іншими гілками влади та громадськими інститутами. Поєднання координаційних механізмів та автономії судів дозволяє підтримувати баланс влади, запобігати зовнішньому впливу на суддів і гарантувати об'єктивність та неупередженість розгляду справ [6; 7].

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення СВ формує комплексний механізм, який охоплює організаційні, кадрові, фінансові та технологічні аспекти діяльності судів. Воно забезпечує стабільну та ефективну роботу судової системи, підвищує довіру суспільства до органів СВ та сприяє реалізації конституційних принципів верховенства права [8; 9].

До компетенції СВ відноситься також функція контролю. Судовий контроль за виконанням судових рішень у цивільних справах виступає як форма реалізації СВ і включає комплекс заходів, передбачених процесуальним законодавством, спрямованих на запобігання незаконному обмеженню прав та охоронюваних законом інтересів громадян у процесі примусового виконання судових актів. Він також передбачає відновлення порушених прав осіб і здійснюється шляхом перевірки діяльності органів примусового виконання та їхніх посадових осіб із застосуванням заходів впливу у разі виявлення порушень [19].

Судовий контроль у кримінальному провадженні є окремим напрямком діяльності СВ і реалізується під час досудового розслідування слідчим суддею. Його зміст полягає у перевірці законності та обґрунтованості рішень і дій (або бездіяльності) слідчих та прокурорів, а також у контролі за обмеженням конституційних прав людини під час

застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих, розшукових та негласних слідчих дій. Значущість цього контролю полягає у забезпеченні оперативного судового захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження та створенні належних умов для реалізації принципу змагальності на стадії досудового розслідування [18, с. 3].

Крім того, судовий контроль за виконанням судових рішень застосовується також у адміністративному та господарському процесі, що підтверджує універсальний характер цієї функції СВ.

Таким чином, СВ є окремим видом державної діяльності, що реалізується органами СВ, а основною її функцією є вирішення справ, які мають юридичне значення та наслідки. Всі функції СВ спрямовані на забезпечення прав та свобод людини, а реалізація СВ відбувається виключно через діяльність органів судової влади [19; 18].

1.2. Сутність та правовий статус органів СВ

Організація СВ та здійснення правосуддя в Україні, яка базується на принципах верховенства права відповідно до європейських стандартів та гарантує кожному право на справедливий суд, регламентується ЗУ «Про судоустрій і статус суддів».

Згідно зі статтею 1 цього Закону, СВ в Україні, відповідно до конституційного принципу поділу влади, здійснюється незалежними та безсторонніми судами, створеними законом. Реалізація СВ відбувається через діяльність суддів та, у передбачених законом випадках, присяжних, шляхом здійснення правосуддя відповідно до визначених судових процедур.

Стаття 130 КУ встановлює, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і виконання повноважень суддів.

Окрім органів, які безпосередньо здійснюють СВ, у системі передбачено державні органи, що відповідають за організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності судів. Перелік таких органів наведено у статті 147 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів». Зокрема, участь в організаційному забезпеченні здійснюють Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, ДСА України, Національна школа суддів України, а також інші органи державної влади та органи МС у межах компетенції, визначеної законом.

Особливе значення у забезпеченні діяльності СВ належить ДСА України, яка відповідає за виконання рішень щодо створення, ліквідації або реорганізації судів, а також за організаційне та матеріально-технічне супроводження їх функціонування

Завдання та компетенції ДСА України регламентуються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та Положенням про Державну судову адміністрацію України, затвердженим Рішенням Вищої Ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19 «Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України» (далі – Положення про ДСАУ) [12].

Відповідно до цих нормативних актів, ДСА України виступає державним органом у системі правосуддя, покликаним здійснювати організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів СВ у межах повноважень, визначених законом.

Конкретні повноваження ДСА України визначені статтею 152 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Згідно з цією статтею, ДСА України виконує функції з координації, контролю та організаційного супроводу діяльності судів, забезпечує їх матеріально-технічне та фінансове функціонування, а також сприяє реалізації конституційних прав і свобод громадян у процесі здійснення правосуддя [12].

Крім того, ДСА України відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної організаційної структури судів, координуючи роботу їх апаратів

та контролюючи дотримання стандартів управління справами. Вона також відповідає за планування і розподіл фінансових ресурсів, необхідних для належного функціонування судів, включаючи витрати на утримання приміщень, технічне оснащення та оплату праці працівників судів [12].

ДСА України забезпечує належну підготовку та підвищення кваліфікації працівників судів, а також створює умови для впровадження сучасних інформаційних технологій у процес судочинства. Такий підхід сприяє автоматизації адміністративних процедур, підвищує оперативність обліку справ та контролю за їх виконанням, а також мінімізує ризики порушень у діяльності судових органів.

Таким чином, ДСА України не лише виконує організаційно-адміністративні функції, але й забезпечує комплексну підтримку судової системи, створюючи умови для ефективної реалізації правосуддя, гарантування незалежності суддів та дотримання принципу верховенства права [12].

Окрім основних організаційних та фінансових функцій, ДСА України виконує роль координатора взаємодії між різними ланками судової системи та державними установами, що беруть участь у забезпеченні функціонування СВ. Вона відповідає за розробку та впровадження внутрішніх нормативних процедур, які регламентують порядок роботи судів та їх адміністративних апаратів, а також контроль за дотриманням законності при виконанні цих процедур [12].

Важливим напрямком діяльності ДСА є забезпечення належних умов для реалізації прав і свобод громадян у процесі судочинства, зокрема шляхом організації своєчасного доступу до матеріально-технічних ресурсів, інформаційних систем та необхідного кадрового потенціалу. Вона також сприяє впровадженню сучасних методів управління та автоматизації процесів судового адміністрування, що підвищує ефективність розгляду справ і зменшує навантаження на суддів та персонал судів [12].

Таким чином, ДСА України забезпечує комплексну підтримку судової системи, поєднуючи адміністративне, організаційне та технологічне забезпечення, що спрямовано на стабільне функціонування судів, дотримання незалежності суддів та гарантування верховенства права. Завдяки цьому її діяльність є невід'ємною складовою ефективного правосуддя та зміцнення довіри суспільства до судової системи [12].

Одним із ключових завдань ДСА України є забезпечення ефективного кадрового управління в системі судів. Це передбачає не лише підбір та розстановку працівників апаратів судів, але й організацію їх навчання та підвищення професійної кваліфікації. Регулярні тренінги, семінари та програми підвищення кваліфікації дозволяють персоналу судів оперативно адаптуватися до змін у законодавстві та впроваджувати сучасні методи адміністративного управління [12].

Окрім цього, ДСА України координує впровадження інформаційних технологій у діяльності судів, що включає автоматизацію обліку справ, електронний документообіг, забезпечення віддаленого доступу до судових матеріалів та онлайн-сервісів для громадян. Це не лише підвищує оперативність роботи судів, але й робить судові процеси більш прозорими та відкритими для суспільства [12].

Додатково, ДСА здійснює контроль за фінансовою дисципліною у судах, включаючи планування бюджету, розподіл коштів та моніторинг їх ефективного використання. Таке управління ресурсами дозволяє уникати невиправданих витрат та забезпечує стабільну роботу судів навіть у умовах обмежених фінансових можливостей [12].

Таким чином, комплексне виконання завдань ДСА України – від організаційного та кадрового забезпечення до технологічного та фінансового супроводу – створює передумови для ефективного функціонування СВ, гарантує незалежність суддів і сприяє належному захисту прав та свобод громадян. Взаємодія між органами ДСА та судами формує стабільну систему

адміністративної підтримки, що є основою для реалізації принципів верховенства права та збереження довіри до судової системи [12].

Сутність та правовий статус органів СВ визначаються їхньою роллю в системі державної влади та функціями, покладеними на них Конституцією та законами України.

Сутність органів СВ полягає у здійсненні правосуддя як особливого виду державної діяльності, спрямованого на забезпечення законності, охорону прав, свобод і законних інтересів громадян, захист державних і суспільних інтересів, а також на вирішення конфліктів і суперечок на підставі закону. СВ є незалежною гілкою влади, що реалізує свої повноваження через розгляд справ у межах встановлених правових процедур, застосування норм матеріального та процесуального права, а також забезпечення правової захищеності учасників судового процесу [5, с.315].

Правовий статус органів СВ визначається Конституцією України, законами та підзаконними актами. Він передбачає:

- Незалежність — органи СВ діють автономно, без втручання з боку законодавчої та виконавчої влади [13];
- Вищу юридичну компетенцію — вони мають виключне право здійснювати судочинство та приймати обов’язкові для виконання рішення [13];
- Правову самостійність — кожен суд та суддя діють у межах наданих законом повноважень і несуть відповідальність за їх реалізацію [12];
- Гарантії незалежності та захисту — державні органи забезпечують фінансування, матеріально-технічне та кадрове забезпечення судів для стабільного та ефективного функціонування [12].

Таким чином, органи СВ в Україні є самостійними, рівноправними та об’єктивними інституціями, покликаними забезпечувати верховенство права, рівність усіх перед законом та справедливий судовий розгляд [5, с.315; 12; 13].

Правовий статус органів судової влади (СВ) в Україні визначається їхньою незалежністю, компетентністю, самостійністю та здатністю забезпечувати верховенство права й захист конституційних прав і свобод громадян. Сутність СВ полягає у здійсненні правосуддя в межах, встановлених Конституцією України та законами, що є основним механізмом реалізації правової держави [5, с.315].

Однією з ключових рис правового статусу органів СВ є незалежність, що передбачає автономність судів і суддів у прийнятті рішень, недопущення впливу законодавчої, виконавчої гілок влади, політичних або адміністративних структур. Незалежність забезпечує об'єктивність судового процесу та рівні умови для всіх учасників, дозволяючи суддям захищати права громадян і суспільства навіть у конфліктних ситуаціях [13].

Іншою важливою ознакою є вища юридична компетенція судів, що полягає у виключному праві здійснювати судочинство та приймати обов'язкові для виконання рішення у цивільних, кримінальних, адміністративних і господарських справах. Ніхто, окрім суду, не може здійснювати ці функції, що підкреслює унікальність ролі СВ у системі державної влади [5, с.315].

Правова самостійність органів СВ забезпечує їхнє функціонування виключно в рамках закону, без підпорядкування будь-яким іншим державним органам у процесі ухвалення судових рішень. Така самостійність створює умови для стабільного та ефективного здійснення правосуддя, захищає суддів від неправомірного тиску та сприяє дотриманню принципів верховенства права [12].

Не менш важливими є гарантії незалежності та захисту, що забезпечуються державою через матеріально-технічне, кадрове та фінансове забезпечення. Суди отримують належне фінансування з державного бюджету, доступ до інформаційних і технічних ресурсів, а судді проходять систематичне навчання та підвищення кваліфікації. Це створює передумови для безперервного та ефективного функціонування судової системи [12; 13].

Нарешті, органи СВ виконують функцію об’єктивного захисту прав і свобод людини, забезпечуючи справедливий судовий розгляд, запобігаючи зловживанням владою і сприяючи реалізації конституційних гарантій. Ця риса тісно пов’язана з іншими характеристиками статусу, оскільки без незалежності, компетентності та відповідних гарантій ефективність судового процесу була б під загрозою [5, с.315].

Таким чином, правовий статус органів СВ в Україні формує комплексну систему, яка забезпечує автономність судів, їхню компетентність і захист конституційних прав громадян, виступаючи основою верховенства права та стабільності правової системи в державі.

Комплексна система органів судової влади України характеризується низкою ключових особливостей, що визначають її функціонування та забезпечують ефективність здійснення правосуддя. По-перше, суди утворюють єдину ієрархічну систему, що включає місцеві, апеляційні та вищі суди, зокрема Верховний Суд, де кожен рівень має визначену компетенцію та забезпечує право на оскарження рішень у суді вищої інстанції, що гарантує цілісність і послідовність судового процесу [25].

По-друге, незалежність судів та суддів є фундаментальною рисою СВ: рішення приймаються виключно на підставі закону та професійного судження, без будь-якого впливу з боку інших гілок влади, політичних чи адміністративних органів [13].

По-третє, система характеризується високим рівнем компетентності та спеціалізації судів, які здійснюють правосуддя у цивільних, кримінальних, адміністративних та господарських справах. Створення спеціалізованих судів дозволяє забезпечити більш глибокий та професійний розгляд складних правових питань, підвищуючи ефективність та якість судового процесу [5, с.315].

Четверта особливість – принцип верховенства права, який передбачає, що суди виступають гарантом законності та справедливості, здійснюють

захист прав і свобод громадян і контролюють законність дій органів державної влади [5, с.315].

П’ята риса стосується самостійності організаційного та фінансового забезпечення: суди мають власні механізми управління кадрами, ресурсами та фінансами, що дозволяє ефективно організовувати їхню діяльність та підтримувати незалежність у процесі здійснення правосуддя [12].

Шосте – наявність гарантій правового захисту, що реалізується через повноваження контролю за виконанням рішень, застосування заходів державного примусу та дотримання встановлених процедурних стандартів, що забезпечує ефективний захист прав учасників процесу [19].

Сьома особливість – прозорість і підзвітність у межах закону: хоча суди незалежні, вони підлягають контролю через апеляційні та касаційні процедури, внутрішні органи суддівського самоврядування та інші законодавчо визначені механізми. Усі зазначені характеристики формують цілісну, стабільну та ефективну систему, що здатна забезпечувати верховенство права та незалежність судової влади в Україні.

1.3. Взаємозв’язок адміністративного та судового управління

Взаємозв’язок адміністративного та судового управління є важливим аспектом ефективного функціонування СС. Адміністративне управління у СВ охоплює організаційні, кадрові, фінансові та матеріально-технічні процеси, що забезпечують належне виконання судових функцій, тоді як СУ безпосередньо реалізує правосуддя та охороняє права і свободи громадян [1; 3].

Цей взаємозв’язок ґрунтується на принципі поділу функцій між органами, які здійснюють судову діяльність, та органами, що забезпечують її адміністративний супровід. Адміністративне управління спрямоване на створення умов для незалежної, своєчасної та ефективної роботи судів, тоді

як СУ реалізує безпосереднє виконання правових норм у процесі розгляду справ [4; 5].

Вивчення взаємозв'язку адміністративного та СУ є важливим для визначення ефективних механізмів координації, оптимізації ресурсів та підвищення якості судочинства. Такий підхід дозволяє забезпечити баланс між організаційною підтримкою судів та їхньою незалежністю у прийнятті рішень, що є однією з ключових ознак ПД [2; 6].

Адміністративне та СУ взаємопов'язані через комплекс організаційних, кадрових, фінансових та інформаційних процесів, які забезпечують стабільне функціонування СС.

Адміністративне управління створює необхідні умови для роботи судів, забезпечує реалізацію внутрішніх регламентів, контроль за дотриманням процесуальних строків та ефективне використання ресурсів. Воно охоплює планування та розподіл фінансових коштів, організацію роботи апаратів судів, забезпечення технічного та інформаційного супроводу, а також координацію дій із іншими державними органами, що беруть участь у забезпеченні діяльності судів [7; 8].

СУ, у свою чергу, зосереджене на безпосередньому здійсненні правосуддя та забезпеченні законності, незалежності і неупередженості судових рішень. Ефективність судового управління значною мірою залежить від рівня організаційної підтримки, наданої адміністративними органами, оскільки належне матеріально-технічне, кадрове та інформаційне забезпечення дозволяє суддям зосередитися на юридичній експертизі справ і прийнятті обґрунтованих рішень [9; 10].

Ключовим елементом взаємозв'язку є координація дій між адміністративними структурами та суддями. Це передбачає забезпечення своєчасного надходження судових матеріалів, контроль за дотриманням процесуальних норм, ведення статистичного обліку справ та оцінку навантаження на суддів. Такий підхід дозволяє не лише підвищити

оперативність розгляду справ, а й забезпечити прозорість та відкритість судового процесу для громадськості [11].

Важливим аспектом є також підтримка принципу автономії судів у прийнятті рішень. Адміністративне управління не повинно втручатися у процес правосуддя, його роль обмежується організаційною та матеріально-технічною підтримкою, що гарантує незалежність суддів. Одночасно, ефективне адміністрування забезпечує контроль за дотриманням законності в організаційній діяльності судів, що мінімізує ризики зловживань та порушень процедур [12].

Синергія адміністративного та СУ забезпечує баланс між незалежністю суддів і потребою в ефективній організаційній підтримці. Це, у свою чергу, підвищує довіру суспільства до СС, сприяє належному виконанню судових рішень та реалізації прав і свобод громадян. Таким чином, взаємозв'язок адміністративного та СУ є невід'ємною складовою ефективної діяльності СС та фундаментом для утвердження принципів верховенства права [7; 9; 12].

Крім організаційно-координаційної функції, взаємозв'язок адміністративного та СУ проявляється у забезпеченні ефективного кадрового супроводу. Адміністративні органи відповідальні за розподіл навантаження між суддями та працівниками апаратів, контроль за дотриманням трудових і процесуальних норм, а також створення умов для професійного розвитку та підвищення кваліфікації персоналу. Завдяки цьому забезпечується стабільність роботи судів, скорочуються затримки у розгляді справ і підвищується якість судових рішень [12; 13].

Важливим компонентом взаємодії є також інформаційне забезпечення судової діяльності. Адміністративні служби відповідають за підтримку електронних систем управління справами, впровадження сучасних технологій документообігу та електронного судочинства, що дозволяє оптимізувати робочі процеси і забезпечити доступ громадян до інформації

про хід справ. Це створює умови для більшої прозорості та підзвітності судової системи суспільству [14].

Завдяки ефективній взаємодії адміністративного та СУ також забезпечується дотримання принципу верховенства права та законності у всіх процесах, пов'язаних із здійсненням правосуддя. Кожен елемент системи – від органів адміністративного забезпечення до суддів – виконує свою роль у формуванні цілісного механізму, який гарантує незалежність суддів, реалізацію конституційних прав громадян і стабільність правової системи загалом [7; 12; 14].

Таким чином, ефективна взаємодія адміністративних структур і органів СВ є запорукою стабільності СС, підвищення її продуктивності та забезпечення високого рівня довіри громадськості до правосуддя. У цьому контексті адміністративне управління виступає не просто як супровідний механізм, а як невід'ємна складова системи правосуддя, що безпосередньо впливає на реалізацію прав та свобод людини [13; 14].

Однією з важливих складових взаємозв'язку адміністративного та СУ є забезпечення ефективної комунікації між різними ланками судової системи. Це передбачає своєчасне інформування суддів про зміни в законодавстві, процесуальних нормах, а також організаційні рішення, які можуть впливати на роботу суду. Така взаємодія дозволяє уникати дублювання функцій, забезпечує узгодженість дій та підвищує оперативність прийняття рішень у процесі судочинства [12; 14].

Крім того, адміністрування судової діяльності сприяє впровадженню механізмів контролю за дотриманням процесуальних строків і регламентів. Це дає змогу не лише підтримувати дисципліну у веденні справ, а й мінімізувати ризики затягування судового процесу, що є критично важливим для забезпечення прав громадян на своєчасний доступ до правосуддя [13].

Не менш важливим аспектом є забезпечення ресурсної підтримки судів. Адміністративні органи відповідають за планування і раціональне використання матеріально-технічних, фінансових та кадрових ресурсів, що

створює стабільні умови для роботи суддів і працівників апаратів судів. Завдяки цьому суди можуть функціонувати безперервно та ефективно, а судді зосереджуються на виконанні своїх основних професійних обов'язків – правосудді та захисті прав і свобод громадян [12; 14].

Важливе значення має також контроль за дотриманням етичних норм та стандартів поведінки в СС. Адміністративні органи сприяють формуванню культури професійної відповідальності, контролюють дотримання внутрішніх регламентів і створюють умови для своєчасного реагування на порушення. Така підтримка підвищує рівень довіри суспільства до СС і забезпечує ефективну реалізацію принципу незалежності суддів [12; 13].

Таким чином, взаємозв'язок адміністративного та СУ забезпечує комплексний підхід до організації СС, де адміністративне управління виступає основою для стабільного функціонування судів, а СУ реалізує безпосереднє правосуддя. Синергія цих процесів дозволяє гарантувати незалежність суддів, своєчасність і якість розгляду справ та ефективне використання ресурсів, що, у підсумку, зміцнює довіру громадян до правової системи та сприяє утвердженню принципів верховенства права [12; 14].

Підсумовуючи, основний взаємозв'язок адміністративного та судового управління полягає в тому, що вони є взаємодоповнюючими складовими ефективного функціонування судової системи. Адміністративне управління забезпечує організаційні, кадрові, фінансові та матеріально-технічні умови для роботи судів, створюючи стабільну основу для здійснення правосуддя. СУ, у свою чергу, реалізує безпосереднє правосуддя, охороняє права і свободи громадян, приймає юридично значущі рішення.

Ця взаємодія ґрунтується на принципі поділу функцій: адміністративні органи не втручаються у процес правосуддя, але гарантують його безперебійну та ефективну роботу, координуючи ресурси, процеси та інформаційний супровід. Судові органи, в свою чергу, отримують необхідну підтримку для прийняття об'єктивних і законних рішень.

Таким чином, взаємозв'язок адміністративного та судового управління забезпечує баланс між незалежністю суддів і ефективністю організаційного забезпечення судів, сприяє дотриманню принципів верховенства права, своєчасному виконанню судових рішень та підвищенню довіри громадян до СС [12; 14].

На ефективність взаємозв'язку адміністративного та судового управління можуть впливати різні чинники, які можна умовно розділити на організаційні, кадрові, фінансові, технологічні та нормативно-правові:

1. *Організаційні чинники:*

- Структурна організація судів і апаратів;
- Чіткість розподілу функцій та відповідальності між адміністративними органами і суддями;
- Наявність узгоджених процедур документообігу та внутрішніх регламентів [12].

2. *Кадрові чинники:*

- Кваліфікація та професійний рівень працівників апаратів судів і адміністративних служб;
- Наявність системи підвищення кваліфікації та тренінгів;
- Оптимальне розподілення навантаження між суддями та адміністративним персоналом [13].

3. ***Фінансові чинники:***

- Своєчасне та достатнє фінансування судів;
- Раціональне використання бюджетних ресурсів;
- Забезпечення матеріально-технічних потреб судових установ [14].

4. *Технологічні чинники:*

- Використання сучасних інформаційних систем та електронного документообігу;
- Наявність технічних засобів для дистанційного доступу до судових матеріалів;

- Автоматизація обліку справ і статистичного контролю [12].

5. *Нормативно-правові чинники:*

- Чіткість законодавчих норм щодо повноважень адміністративних органів і судів;
- Відсутність законодавчих прогалин, які можуть створювати конфлікти компетенцій;
- Дотримання принципу незалежності суддів при одночасному забезпеченні належної організаційної підтримки [12; 14].

Усі ці чинники взаємопов’язані, і ослаблення будь-якого з них може призвести до зниження ефективності взаємодії адміністративного та судового управління, затримок у розгляді справ, порушень процесуальних строків і, як наслідок, до зниження довіри громадян до СС.

Повністю усунути вплив усіх чинників, що впливають на ефективність взаємозв’язку адміністративного та СУ, практично неможливо через їхню складність, різнорідність та зовнішні впливи, зокрема економічні, соціальні та політичні. Водночас, їхній негативний вплив можна значно мінімізувати шляхом системного підходу до організації судової діяльності та управління ресурсами. Так, організаційні чинники можна контролювати через впровадження чітких внутрішніх регламентів і стандартів роботи судів та апаратів, розробку механізмів контролю за дотриманням строків розгляду справ і координацію дій між адміністративними службами і суддями за допомогою регулярних нарад і внутрішніх систем моніторингу.

Кадрові чинники нейтралізуються шляхом підвищення кваліфікації суддів та працівників апаратів, проведення тренінгів та навчальних програм, раціонального розподілення навантаження та створення ефективних мотиваційних механізмів для персоналу.

Щодо фінансових чинників, їхній вплив можна зменшити через ретельне планування і контроль бюджетних витрат, забезпечення належного фінансування пріоритетних напрямів діяльності судів і впровадження ефективних методів ресурсного менеджменту. Технологічні чинники

нейтралізуються шляхом використання сучасних інформаційних систем, електронного документообігу, забезпечення доступу суддів та громадян до електронних сервісів і автоматизації процесів обліку та статистики справ.

Нормативно-правові чинники можна контролювати через усунення законодавчих прогалин, чітке визначення повноважень адміністративних органів та судів, а також дотримання принципу незалежності суддів у межах законодавства. Загалом, СУ, планування, контроль та модернізація адміністративного забезпечення дозволяють мінімізувати негативний вплив більшості чинників, підвищити ефективність взаємозв'язку адміністративного та судового управління та забезпечити стабільну, якісну та прозору роботу СС.

Висновки до розділу 1.

Проведений аналіз теоретико-правових засад адміністративно-правового забезпечення діяльності органів СВ дозволяє визначити ключові закономірності функціонування СС та взаємодії її складових. Адміністративно-правове забезпечення виступає комплексним механізмом організаційної, кадрової, фінансової та інформаційної підтримки діяльності судів, спрямованої на створення умов для ефективного здійснення правосуддя та гарантування конституційних прав і свобод громадян. Воно охоплює регламентацію процесуальних, організаційних та матеріально-технічних аспектів, що забезпечують стабільність роботи судових органів та мінімізують ризики порушень законності у процесі здійснення судочинства [12; 13].

Сутність органів судової влади визначається через їхнє поєднання автономії і підпорядкованості загальним конституційним принципам. Судові органи виконують юридично значущі функції, включаючи вирішення справ, які мають прямий вплив на правовідносини учасників процесу, а також контроль за дотриманням законності у діяльності інших державних

інституцій. З'ясовано, що правовий статус органів СВ ґрунтується на принципі незалежності суддів, забезпеченні рівності всіх учасників процесу та верховенстві права, що є фундаментальними елементами демократичної держави [7; 12].

Взаємозв'язок адміністративного та СУ є складним і багатовимірним процесом, який охоплює організаційно-координаційні, кадрові, фінансові та технологічні аспекти. Адміністративне управління виступає як гарантія належного функціонування СС, забезпечуючи матеріально-технічну базу, планування ресурсів, контроль за процесуальною дисципліною та впровадження сучасних інформаційних технологій. Судове управління, своєю чергою, реалізує безпосереднє правосуддя, охороняє конституційні права і свободи громадян та забезпечує законність рішень. Синергія цих процесів забезпечує баланс між незалежністю суддів та ефективністю організаційної підтримки, що підвищує продуктивність СС та довіру суспільства до інститутів правосуддя [13; 14].

Крім того, досліджено, що ефективність взаємозв'язку адміністративного та судового управління залежить від комплексного впливу організаційних, кадрових, фінансових, технологічних та нормативно-правових чинників. Мінімізація негативного впливу цих чинників здійснюється через системне планування, впровадження внутрішніх регламентів, оптимізацію навантаження на суддів і персонал апаратів, модернізацію інформаційних систем та забезпечення належного фінансування діяльності судів. Такий комплексний підхід дозволяє забезпечити стабільність і безперервність роботи судової системи, своєчасність розгляду справ та високий рівень професійної відповідальності суддів [12; 14].

Отже, підсумовуючи, можна зробити висновок, що адміністративно-правове забезпечення діяльності органів СВ та їх взаємодія з системою судового управління є фундаментальною складовою функціонування правової держави. Саме цей взаємозв'язок створює умови для незалежності

суддів, гарантування прав громадян та забезпечення стабільного і прозорого правосуддя. Його ефективність є критичною для реалізації принципів верховенства права, дотримання процесуальних стандартів та зміцнення довіри суспільства до СС.

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО – ПРАВОВА БАЗА АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВИХ ОРГАНІВ

2.1. Конституційні основи функціонування судової влади

Система судових органів України охоплює всі державні інституції, створені відповідно до чинного законодавства, які виконують однорідні завдання та функції й діють на засадах єдиних конституційних принципів. Як зазначалося раніше, ключовою функцією СВ в Україні є здійснення правосуддя.

Правосуддя реалізується виключно через суди та в межах процедур, передбачених законодавством. Саме суди відіграють центральну роль у правовому захисті конституційних прав і свобод громадян, а також інших важливих правових інтересів.

Суд являє собою орган СВ, покликаний захищати права та інтереси громадян, суспільства і держави від порушень правопорядку шляхом здійснення правосуддя та застосування заходів державного примусу до порушників закону [5, с.315].

У процесі здійснення правосуддя суди зберігають незалежність від будь-якого неправомірного впливу. Це забезпечує їхню самостійність та автономність у виконанні покладених законом функцій, а також гарантує, що судді не підпорядковуються жодним стороннім інтересам і діють виключно на основі наданих їм законом повноважень.

Відповідно до статті 124 КУ делегування функцій судів іншим органам чи посадовим особам є неприпустимим. Юрисдикція судів охоплює будь-які правові спори та кримінальні обвинувачення, а у визначених законом випадках вони розглядають й інші категорії справ. Основні принципи судочинства закріплені статтею 129 КУ, серед яких виділяють рівність учасників процесу перед законом і судом, забезпечення доказовості

вини, змагальність сторін із правом на подання доказів та оцінку їх переконливості, участь прокурора у підтриманні публічного обвинувачення, гарантоване право обвинуваченого на захист, гласність процесу та його фіксація технічними засобами, розумні строки розгляду справ, право на апеляційний перегляд і, у передбачених законом випадках, касаційне оскарження, а також обов'язковість судових рішень.

Суд формується, реорганізовується або ліквідується виключно на підставі закону, проект якого вноситься Президентом України до ВРУ після консультацій із Вищою радою правосуддя. Організаційні засади судоустрою та здійснення правосуддя визначені ЗУ «Про судоустрій та статус суддів». Згідно зі статтею 17 цього Закону, система судоустрою базується на принципах територіальності, спеціалізації та інстанційності. Принцип територіальності забезпечує доступність правосуддя по всій території держави шляхом визначення компетенції судів загальної юрисдикції у межах конкретних територій. Принцип спеціалізації передбачає створення окремих судів для цивільних, кримінальних, адміністративних та господарських справ. Принцип інстанційності гарантує можливість перегляду рішень нижчої інстанції судами вищих рівнів [25].

Єдина система судоустрою включає місцеві суди, апеляційні суди та ВСУ. Єдність цієї системи забезпечується загальними засадами організації та діяльності судів, уніфікованим статусом суддів, обов'язковим застосуванням правил судочинства, єдністю судової практики, виконанням судових рішень на всій території України, єдиним порядком організаційного забезпечення діяльності судів, фінансуванням виключно з державного бюджету та вирішенням питань внутрішньої діяльності органами суддівського самоврядування.

Процедури створення, реорганізації та ліквідації судів передбачають внесення проекту закону Президентом України до ВРУ після консультацій із Вищою радою правосуддя. Підстави для таких змін включають коригування системи судоустрою, забезпечення доступності правосуддя, оптимізацію

бюджетних витрат або зміни адміністративно-територіального устрою. Утворення суду може здійснюватися шляхом створення нового органу або реорганізації наявних судів, зокрема через злиття чи поділ [25].

Конституційні засади функціонування СВ в Україні є фундаментом для забезпечення правової стабільності, верховенства права та захисту прав і свобод громадян. СВ в Україні визначена однією з трьох гілок державної влади, поряд із законодавчою та виконавчою, і здійснює свої повноваження на основі КУ, законів та інших нормативно-правових актів [5; 12].

Відповідно до статті 124 КУ, делегування функцій судів іншим органам або посадовим особам забороняється, а юрисдикція судів охоплює будь-які правові спори та кримінальні провадження, а в передбачених законом випадках – інші категорії справ. Така норма гарантує незалежність суддів і виключність судового розгляду у вирішенні юридично значущих питань, що є ключовим елементом верховенства права та правової визначеності [5; 13].

Конституція закріплює основні принципи судочинства, зокрема рівність усіх учасників процесу перед законом і судом, забезпечення доказовості вини, змагальність сторін, право на захист, гласність процесу, розумні строки розгляду справ та обов’язковість судових рішень. Ці принципи забезпечують баланс між захистом прав громадян і виконанням функцій держави, а також підвищують легітимність судових актів [5; 12].

Особливе значення мають конституційні гарантії незалежності суддів, які передбачають автономність у прийнятті рішень, недоторканність та захист від будь-якого незаконного впливу. КУ також визначає, що фінансування судів здійснюється державою, що створює умови для їхньої матеріальної незалежності та належного функціонування [25].

Організаційні засади судової влади закріплені в ЗУ «Про судоустрій та статус суддів», який визначає структуру судової системи, порядок утворення, реорганізації та ліквідації судів, а також принципи територіальності, спеціалізації та інстанційності. Принцип територіальності

забезпечує доступність правосуддя на всій території держави, спеціалізація судів спрямована на ефективне розділення компетенції між цивільними, кримінальними, адміністративними та господарськими справами, а інстанційність гарантує право на перегляд рішень судами вищих інстанцій [25].

Таким чином, конституційні основи функціонування судової влади створюють правову рамку, яка забезпечує ефективне здійснення правосуддя, незалежність суддів, захист прав громадян та стабільність державної правової системи. Саме ці засади визначають основу для розвитку судової влади, гарантують дотримання принципу верховенства права та є критерієм оцінки ефективності організації і діяльності СС в Україні.

Слід зазначити, що одним із ключових елементів ефективного судочинства є чітке регламентування повноважень суддів та взаємодії між органами судової влади. Конституційні гарантії незалежності суддів передбачають не лише захист від незаконного впливу з боку інших гілок влади, а й відповідальність за належне виконання своїх професійних обов'язків. Саме це створює передумови для формування довіри громадян до СС забезпечує стабільність правового регулювання у суспільстві [5; 12].

Особлива увага приділяється принципу верховенства права, який реалізується через СВ як незалежний арбітр у конфліктах між державними органами та громадянами. СВ забезпечує дотримання законності у всіх сферах державного управління, виступає гарантом прав людини та контролює дотримання державними органами конституційних норм. Це зумовлює необхідність постійного вдосконалення правових механізмів, що регулюють діяльність судів, а також оптимізації організаційної структури та процедур судочинства [25].

Не менш важливим аспектом є забезпечення ефективного кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів, що прямо впливає на якість здійснення правосуддя. Системне планування ресурсів, забезпечення професійного розвитку суддів і персоналу, а також

запровадження сучасних технологічних рішень сприяють підвищенню продуктивності судових органів та зменшують ризики затягування розгляду справ [12; 25].

Таким чином, конституційні основи функціонування СВ не обмежуються лише закріпленням принципів незалежності та верховенства права. Вони включають комплекс заходів організаційного, фінансового та кадрового характеру, спрямованих на забезпечення належного функціонування судів, гарантування доступу громадян до правосуддя та зміцнення авторитету судової системи в цілому. Це створює основу для подальшого розвитку адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади в Україні [5; 12; 25].

Варто зазначити, що система судів повинна діяти у взаємозв'язку з іншими гілками влади, зберігаючи при цьому власну автономність. Така взаємодія забезпечує баланс влади, недопущення перевищення повноважень та ефективне здійснення правосуддя. Крім того, конституційні гарантії включають механізми захисту суддів від незаконного впливу, що забезпечує об'єктивність і неупередженість судових рішень, а отже, сприяє зміцненню довіри суспільства до СС [5; 12].

Особливе значення має також регламентація процедурного забезпечення судочинства. Чітке визначення строків розгляду справ, порядок апеляційного та касаційного перегляду, а також обов'язковість виконання судових рішень створюють правову визначеність та знижують ризик порушень конституційних прав громадян. Це є важливим чинником, що забезпечує стабільність та передбачуваність судових процедур у демократичній державі [25].

Крім того, сучасні підходи до конституційного регулювання СВ передбачають інтеграцію новітніх технологій та інформаційних систем для підвищення ефективності роботи судів. Електронний документообіг, автоматизовані системи обліку справ та інші технологічні рішення дозволяють скоротити строки розгляду, забезпечити доступність правосуддя

для громадян у будь-якому регіоні та підвищити прозорість судової діяльності [12; 25].

Таким чином, конституційні основи функціонування СВ включають не лише принципи незалежності та верховенства права, а й комплекс організаційних, процедурних і технологічних заходів, спрямованих на ефективне здійснення правосуддя, гарантування прав і свобод громадян та підтримку стабільності правової системи України. Ця фундаментальна база створює умови для подальшого розвитку СС та вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності органів СВ [5; 12; 25].

Слід підкреслити важливість ролі судів у забезпеченні реалізації принципу верховенства права на практиці. СВ виступає гарантом захисту прав і свобод громадян, а також контролює дотримання законності іншими гілками влади, що є критично важливим для стабільності демократичного устрою. Водночас конституційне закріплення незалежності суддів створює умови для прийняття рішень виключно на основі закону та правових норм, без впливу політичних або адміністративних факторів [5; 12].

Не менш важливим аспектом є роль СВ у формуванні правових стандартів і прецедентної практики. Завдяки системі судових рішень, які мають обов’язкову силу у межах компетенції, формується єдина правова практика, що забезпечує стабільність та передбачуваність судочинства. Це сприяє розвитку юридичної науки та право застосовчої практики, підвищує ефективність адміністративного забезпечення судів і зміцнює авторитет судової системи в цілому [25].

Важливим елементом функціонування судів є їх взаємодія з органами виконавчої влади у межах законодавчо визначених повноважень. Така взаємодія стосується, зокрема, забезпечення ресурсами, матеріально-технічним оснащенням та кадровим потенціалом. Ефективне адміністративне забезпечення судів безпосередньо впливає на якість і швидкість розгляду справ, а також на здатність СС виконувати свої конституційні функції [12; 25].

Таким чином, конституційні засади функціонування судової влади поєднують принципи незалежності, верховенства права, гарантування прав і свобод громадян та ефективного організаційного забезпечення. Вони визначають не лише правову, але й інституційну основу судової системи, що дозволяє підтримувати баланс між гілками влади, забезпечувати доступність правосуддя та формувати довіру суспільства до СВ як важливого елемента демократичної держави [5; 12; 25].

2.2. Закони та підзаконні акти, що регулюють адміністративну діяльність судів

Адміністративна діяльність судів в Україні здійснюється на підставі конституційних норм, законів та підзаконних нормативно-правових актів, що регламентують організаційні, фінансові, кадрові та матеріально-технічні аспекти функціонування судової системи. Основою правового регулювання є Конституція України, яка закріплює принципи незалежності СВ, гарантії правосуддя та обов'язковість судових рішень [5; 12].

Ключовим законом, що визначає організацію судів та їх адміністративне забезпечення, є ЗУ «Про судоустрій і статус суддів». Цей нормативний акт регламентує порядок створення, реорганізації та ліквідації судів, встановлює принципи територіальності, спеціалізації та інстанційності судів, а також визначає компетенцію суддів і порядок здійснення правосуддя. Окрім цього, він визначає права та обов'язки суддів, механізми їхньої відповідальності, гарантії незалежності та захисту від незаконного впливу [25].

Важливу роль у забезпеченні адміністративної діяльності судів відіграє Положення про ДСА України, затверджене рішенням Вищої ради правосуддя. ДСА здійснює організаційне, фінансове, матеріально-технічне та кадрове забезпечення діяльності судів, контролює виконання рішень щодо

утворення або ліквідації судів, а також координує діяльність підрозділів, що відповідають за документообіг, діловодство та інформаційне забезпечення [12; 25].

Окрім цього, адміністративна діяльність судів регламентується рядом інших законів та підзаконних актів, серед яких:

- ЗУ «Про державну службу», що визначає особливості проходження державної служби працівниками апаратів судів;
- Порядки фінансування судів та управління їхніми бюджетними коштами, затверджені КМУ;
- Накази та інструкції ДСА щодо організації роботи судів, ведення обліку справ, застосування електронного документообігу та забезпечення доступу громадян до правосуддя [5; 25].

Отже, адміністративна діяльність судів здійснюється на основі комплексного правового регулювання, яке включає закони, підзаконні акти та внутрішні нормативні документи СС. Ця нормативна база забезпечує ефективне функціонування судів, гарантує незалежність суддів та створює умови для реалізації принципів верховенства права і доступності правосуддя для громадян [12; 25].

Продовжуючи аналіз НПЗ адміністративної діяльності судів, слід зазначити, що важливу роль відіграють спеціалізовані підзаконні акти, які регламентують конкретні аспекти роботи судових органів. До таких належать інструкції щодо ведення судового діловодства, порядки організації роботи апаратів судів, регламенти документообігу та електронного забезпечення судочинства. Вони створюють єдині стандарти організаційної діяльності та сприяють забезпеченню ефективності процесу розгляду справ, оперативності прийняття рішень і належного контролю за виконанням судових рішень [12; 25].

Окреме значення має впровадження автоматизованих інформаційних систем у діяльність судів. Підзаконні акти, які визначають порядок використання таких систем, забезпечують централізований облік справ,

контроль за строками їх розгляду, а також доступ громадян до інформації про перебіг судових процесів. Це підвищує прозорість роботи судів та сприяє підвищенню довіри до СС загалом. Крім того, електронні системи дозволяють мінімізувати людський фактор у процесі документообігу, що є важливим аспектом забезпечення законності та об'єктивності судових рішень [5; 25].

Не менш важливим напрямом підзаконного регулювання є нормативна фіксація процедур контролю за фінансовим і матеріально-технічним забезпеченням судів. Відповідні акти визначають порядок планування бюджету, розподілу ресурсів між різними рівнями судової системи, а також механізми звітності та внутрішнього контролю. Це дозволяє забезпечити оптимальне використання державних коштів, гарантує належні умови праці для суддів і працівників апаратів судів, а також підвищує ефективність адміністративного забезпечення [12; 25].

Таким чином, поєднання законів та підзаконних актів створює комплексну систему правового регулювання адміністративної діяльності судів. Вона охоплює організаційні, фінансові, кадрові та інформаційні аспекти функціонування судової влади, забезпечує єдність судової системи, гарантує незалежність суддів та доступність правосуддя, а також сприяє дотриманню принципів верховенства права та стабільності правового середовища в державі [5; 12; 25].

Адміністративне забезпечення роботи судів в Україні здійснюється на основі комплексного поєднання конституційних положень, законів та підзаконних нормативних актів, які регламентують організаційні, фінансові, кадрові та технічні аспекти функціонування судової системи. Конституція України закладає базові принципи незалежності судової влади, гарантії доступу до правосуддя та обов'язковості виконання судових рішень [5; 12].

ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» визначено основні засади організації СС, принципи територіальної доступності, спеціалізації та інстанційності судів, а також порядок реалізації повноважень суддів та їх

правовий статус. Крім того, цей нормативний акт регламентує порядок утворення, реорганізації та ліквідації судів, встановлює правила здійснення правосуддя та визначає компетенцію органів судової влади [25].

Особливу роль у адміністративному забезпеченні виконання цих норм відіграє ДСА України, яка відповідає за організаційне, кадрове, фінансове та технічне супроводження діяльності судів. Вона контролює виконання рішень щодо утворення та ліквідації судових органів, координує роботу апаратів судів, забезпечує належний документообіг та підтримку інформаційних систем [12; 25].

Серед підзаконних актів важливе місце займають інструкції та регламенти, що визначають порядок ведення судового діловодства, документообігу та електронного забезпечення судочинства. Це створює єдині стандарти адміністративної діяльності, забезпечує швидкість та ефективність розгляду справ, а також контроль за виконанням судових рішень [5; 25].

У практичній діяльності ДСАУ останні роки активно реалізуються заходи з модернізації судового адміністрування. Зокрема, впроваджено автоматизовані системи документообігу та електронні сервіси, що забезпечують централізований облік справ, контроль строків розгляду та доступ громадян до інформації про судові процеси. Це дозволяє підвищити прозорість роботи судів і мінімізувати людський фактор при обробці документів [5; 25].

Фінансове забезпечення судів також регламентується відповідними актами, які визначають порядок розподілу бюджетних коштів, планування видатків та механізми внутрішнього контролю. Це створює умови для належного функціонування судів, оптимального використання ресурсів та гарантує належні умови праці для суддів і працівників апаратів [12; 25].

Приклади останніх рішень ДСАУ демонструють реальний вплив нормативних документів на роботу судів. Так, у 2024–2025 роках підвищено фінансування апаратів судів і посадових окладів працівників, а також оновлено нормативи щодо використання інформаційних технологій у роботі

судів, що сприяє підвищенню ефективності адміністративного забезпечення та доступності правосуддя для громадян [5; 12; 25].

Таким чином, закони та підзаконні акти формують цілісну систему адміністративного регулювання судів, що охоплює організаційні, фінансові, кадрові та інформаційні аспекти. Вони забезпечують єдність судової системи, незалежність суддів, оптимальне використання ресурсів і доступність правосуддя, створюючи передумови для стабільного та ефективного функціонування СВ в Україні [5; 12; 25].

Разом із запровадженням законів та підзаконних актів, що регламентують діяльність судів, важливою складовою адміністративного забезпечення є створення механізмів контролю за їх виконанням. ДСА України, крім координації діяльності апаратів судів та забезпечення ресурсами, здійснює постійний моніторинг ефективності використання бюджетних коштів та оцінює стан матеріально-технічного забезпечення. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти недоліки, усувати бюрократичні перешкоди та оптимізувати внутрішні процеси, що безпосередньо впливає на швидкість і якість судочинства [12; 25].

Одним із напрямів модернізації є впровадження електронних систем управління судовими справами, які забезпечують автоматизоване ведення діловодства, контроль строків розгляду та централізоване зберігання інформації. Це дозволяє значно зменшити ручне втручання, знизити ризики помилок та підвищити прозорість процесу для всіх учасників судочинства. Крім того, системи електронного документообігу сприяють більш ефективній взаємодії між різними ланками СВ та державними органами, які беруть участь у забезпеченні функціонування судів [5; 25].

Особливу увагу законодавець і ДСАУ приділяють кадровому забезпеченню. Правильне формування штатних розписів, підвищення кваліфікації працівників апаратів судів та контроль за дотриманням трудового законодавства є ключовими елементами адміністративного управління. Забезпечення професійної підготовки персоналу та оптимального

навантаження суддів дозволяє підтримувати високу якість судочинства і гарантувати захист прав громадян [12; 25].

Фінансова складова також залишається критично важливою для стабільності судової системи. Своєчасне та достатнє фінансування дозволяє забезпечувати необхідні умови праці, оновлювати технічне обладнання, впроваджувати інформаційні технології та підтримувати належний рівень обслуговування громадян. Підзаконні акти, які визначають бюджетні процедури та контроль видатків, створюють правову основу для прозорого і ефективного використання державних ресурсів [5; 12].

Ще одним напрямом є розробка внутрішніх нормативів і регламентів, що визначають порядок виконання адміністративних процедур у судах, взаємодію з державними органами та органами МС, а також механізми забезпечення безпеки працівників і відвідувачів судів. Такий системний підхід дозволяє забезпечити стабільність роботи судових органів у різних умовах та гарантує неперервність правосуддя навіть у кризових ситуаціях [25].

Важливо зазначити, що ефективність адміністративного забезпечення судів залежить не лише від наявності нормативних актів, але й від якості їх виконання. Нормативна база створює умови, але результативність досягається лише через практичне застосування актів ДСАУ, постійний контроль та адаптацію процедур до сучасних викликів, включаючи технологічні, соціальні та безпекові аспекти. Впровадження сучасних підходів до управління ресурсами, організації праці та автоматизації процесів стає ключовим фактором для підвищення ефективності функціонування судів [12; 5; 25].

Таким чином, закони та підзаконні акти, що регулюють адміністративну діяльність судів, є не просто формальною основою, а реально діючими інструментами організаційного, фінансового, кадрового та інформаційного забезпечення. Вони створюють умови для стабільного, прозорого та доступного правосуддя, дозволяють підтримувати баланс між

незалежністю суддів та контролем за ефективністю роботи судових органів, що є основою демократичного та правового функціонування СВ в Україні [5; 12; 25].

Підсумовуючи, слід зазначити, що закони та підзаконні акти, що регулюють адміністративну діяльність судів, виконують ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування СВ в Україні. Вони визначають правові рамки, в межах яких органи СВ здійснюють свою діяльність, формують стандарти організаційного, кадрового, фінансового та інформаційного забезпечення. Законодавчі норми забезпечують єдність СС, гарантують незалежність суддів і одночасно встановлюють механізми контролю та звітності, що дозволяє підвищувати ефективність адміністративного управління.

На практиці реалізація адміністративних положень вимагає комплексного підходу, що включає як чітке дотримання законодавчих норм, так і адаптацію процедур до конкретних умов діяльності окремих судів. Використання сучасних інформаційних технологій, впровадження автоматизованих систем документообігу, контроль за дотриманням термінів розгляду справ та раціональне планування кадрових і фінансових ресурсів дозволяють підвищити швидкість та якість судочинства, забезпечити доступ громадян до правосуддя та прозорість діяльності судів [12; 25].

Особливе значення мають підзаконні акти, що регламентують внутрішню організацію роботи судів, порядок взаємодії з державними органами та органами МС, а також механізми забезпечення безпеки учасників судових процесів. Вони створюють передумови для стабільного функціонування судів у будь-яких умовах, зменшують ризик адміністративних порушень та забезпечують неперервність здійснення правосуддя.

Водночас ефективність адміністративного забезпечення судів не обмежується лише наявністю нормативної бази. Необхідне постійне впровадження практичних заходів з організації роботи, вдосконалення

систем контролю, підвищення кваліфікації персоналу та раціонального використання ресурсів. Лише комплексне поєднання законодавчих положень і практичних інструментів забезпечує баланс між незалежністю суддів та ефективністю адміністративного управління, що є необхідною умовою демократичного і правового функціонування СВ [5; 12; 25].

Таким чином, закони та підзаконні акти виступають не тільки як формальні документи, а як дієві механізми організаційного, фінансового, кадрового та інформаційного забезпечення судів. Вони забезпечують стабільність, доступність та прозорість правосуддя, створюють умови для оптимальної взаємодії між різними рівнями СС та державними органами, що сприяє підвищенню довіри суспільства до СВ та ефективності здійснення правосуддя в цілому [12; 25].

2.3. Проблеми правового регулювання та існуючі прогалини

Незважаючи на розвинуту НПБ, яка регулює діяльність судових органів та адміністративне забезпечення судочинства, на практиці в Україні існують певні проблеми та прогалини, що суттєво впливають на ефективність функціонування СВ. Однією з основних проблем є фрагментарність законодавчих норм. Багато положень закону «Про судоустрій і статус суддів» та підзаконних актів регламентують загальні принципи організації та діяльності судів, однак не містять детальних механізмів їх реалізації. Це ускладнює практичне застосування норм та створює неоднозначність у їх тлумаченні [5; 12].

Суттєвим викликом є недосконаліть процедур адміністративного управління судами на рівні координації та контролю за діяльністю апаратів судів. Відсутність чітко визначених критеріїв оцінки ефективності діяльності судів і працівників апаратів створює умови для формалізму та зниження

продуктивності. У деяких випадках це призводить до нерівномірного навантаження суддів, затримок у розгляді справ та недостатньої оперативності реагування на організаційні проблеми [25].

Ще одним аспектом є недостатня гармонізація українського законодавства із міжнародними стандартами, що регламентують адміністративне забезпечення судової влади. Хоча Україна інтегрує норми Ради Європи та ЄС у національне законодавство, їх практичне застосування часто стикається з труднощами через відсутність детальних інструкцій та методичних рекомендацій для органів судової влади. Це знижує ефективність реалізації принципів прозорості, доступності та незалежності судів [12; 25].

Іншою значущою проблемою є обмежена правова регламентація автоматизації та цифровізації судових процесів. Системи електронного документообігу та автоматизованого управління справами впроваджуються нерівномірно, що створює дисбаланс між різними судовими інстанціями та регіонами. Відсутність єдиних стандартів використання цифрових технологій знижує ефективність процесу управління ресурсами та контролю за дотриманням термінів розгляду справ [5; 12].

Також слід відзначити проблеми у сфері кадрового забезпечення. Законодавчо визначено загальні вимоги до кваліфікації працівників апаратів судів, однак не існує чіткої системи мотивації та оцінки їх роботи. Це створює ризики зниження якості адміністративного управління, недостатньої професійної підготовки та ефективності виконання судових функцій [25].

Крім того, фінансове забезпечення судів, хоча й здійснюється через ДБУ, нерідко стикається з нестачею ресурсів, нераціональним розподілом коштів та обмеженнями на модернізацію матеріально-технічної бази. Така ситуація негативно впливає на організаційне забезпечення СВ та створює ризики для дотримання принципів рівності доступу до правосуддя [12; 5].

Таким чином, незважаючи на наявність потужної нормативної бази, проблеми правового регулювання та існуючі прогалини потребують комплексного підходу до їх усунення. Вирішення цих питань передбачає

вдосконалення законодавства, розробку детальних методичних рекомендацій, стандартизацію процесів автоматизації та цифровізації, підвищення кваліфікації персоналу та оптимізацію фінансового забезпечення судової системи. Усунення виявлених недоліків стане основою для підвищення ефективності адміністративного забезпечення судів та зміцнення довіри громадян до правосуддя [12; 25].

Додатково слід зазначити, що наявні прогалини у правовому регулюванні часто призводять до розриву між формальними нормами та практичною діяльністю судів. Наприклад, законодавчо закріплені принципи незалежності та безсторонності суддів не завжди отримують повне практичне відображення через недостатньо розвинуті механізми адміністративного контролю та підтримки судів у складних організаційних питаннях. Це створює умови для неоднакового застосування судових процедур у різних регіонах, що може негативно впливати на рівень довіри населення до правосуддя [12; 25].

Не менш актуальною є проблема взаємодії судів із іншими державними органами та органами місцевого самоврядування у питаннях забезпечення ресурсами, інфраструктурою та технічними засобами. Відсутність чітких процедур координації та нормативного регулювання такої взаємодії ускладнює оперативне вирішення організаційних питань, що безпосередньо впливає на якість та швидкість розгляду справ [5].

Крім того, постає потреба у вдосконаленні правового регулювання щодо впровадження сучасних інформаційних технологій у процес управління судами. Недостатнє законодавче визначення стандартів використання електронних систем, електронного документообігу та автоматизованого контролю за виконанням судових рішень обмежує можливості підвищення ефективності адміністративного управління та зменшує прозорість діяльності судів. Впровадження єдиних цифрових стандартів дозволило б оптимізувати процеси внутрішньої роботи судів і забезпечити рівний доступ громадян до правосуддя незалежно від місця їх проживання [12; 25].

Таким чином, усі виявлені недоліки підкреслюють необхідність системного підходу до вдосконалення законодавства, розробки методичних рекомендацій та уніфікації процедур адміністрування. Лише комплексне вирішення цих проблем може забезпечити належне адміністративне забезпечення СВ, підвищити ефективність її функціонування та зміцнити довіру громадськості до правосуддя в Україні.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що сучасне правове регулювання адміністративної діяльності судів, хоча й створює необхідну нормативну базу для функціонування судової влади, містить низку суттєвих недоліків та прогалин. Вони проявляються у фрагментарності законодавчих норм, недостатньо чітких механізмах реалізації адміністративних функцій, обмеженій стандартизації процедур, нерівномірному впровадженні цифрових технологій та неврегульованості координації між судами й іншими державними органами. Усе це створює умови для різного рівня ефективності роботи судових установ, що, у свою чергу, впливає на доступність та якість правосуддя [5; 12; 25].

Особливої уваги потребує забезпечення єдності та послідовності застосування норм у різних судових інстанціях. Недосконаліть організаційних та процедурних механізмів може призводити до затримок у розгляді справ, неоднакового тлумачення законодавчих положень та нерівномірного навантаження на суддів і працівників апаратів судів. Відсутність комплексної правової регламентації процесів автоматизації та цифровізації обмежує можливості підвищення ефективності управління та контролю за дотриманням термінів виконання судових рішень [12; 25].

Для усунення зазначених недоліків необхідне системне вдосконалення нормативно-правової бази, що включає уточнення положень законів та підзаконних актів щодо адміністративного забезпечення судів, стандартизацію процедур роботи апаратів, визначення чітких критеріїв оцінки ефективності діяльності судів і працівників, а також інтеграцію сучасних інформаційних та цифрових технологій у процес управління. Також

важливим є посилення координації між судовими органами та іншими державними інституціями, що забезпечує належне фінансування, кадрову підтримку та матеріально-технічне забезпечення судів [5; 12].

Отже, вирішення виявлених проблем є ключовим фактором для забезпечення стабільного функціонування судової влади, підвищення ефективності адміністративного управління судами та зміцнення довіри суспільства до правосуддя. Тільки системний, комплексний підхід до вдосконалення законодавства і практичних процедур дозволить створити умови для стабільного, прозорого та доступного здійснення правосуддя на всій території України, що стане підґрунтям подальшого розвитку демократичного правового державотворення [12; 25].

Висновки до розділу 2.

Підсумовуючи результати дослідження нормативно-правової бази адміністративного забезпечення діяльності судових органів, можна зробити кілька ключових висновків. По-перше, конституційні засади функціонування СВ закріплюють її незалежність, безсторонність та верховенство права як фундаментальні принципи, що визначають діяльність судів і забезпечують захист прав і свобод людини та громадянина [5; 12].

Встановлені КУ механізми судочинства створюють базу для організації СС, гарантують право на справедливий суд та регулюють взаємодію судових органів із іншими гілками державної влади.

По-друге, аналіз законів та підзаконних актів показав, що основними нормативними документами, які визначають організаційні та адміністративні засади роботи судів, є ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» та відповідні положення про ДСА України. Вони регламентують порядок формування судів, їх фінансове, кадрове та матеріально-технічне забезпечення, а також визначають повноваження органів, що здійснюють організаційне та адміністративне супроводження судової діяльності [12; 25]. Законодавчо

закріплені принципи територіальності, спеціалізації та інстанційності спрямовані на забезпечення рівного доступу громадян до правосуддя та оптимізацію організаційної структури СС.

По-третє, виявлено ряд проблем і прогалин у правовому регулюванні адміністративної діяльності судів, що створюють труднощі для ефективного управління. До них належать недостатня деталізація процедур координації між судами та іншими державними органами, неоднакове застосування нормативних актів у різних регіонах, обмежене використання сучасних інформаційних технологій та електронних систем документообігу, а також відсутність єдиних стандартів контролю за виконанням судових рішень [5; 12; 25].

Це призводить до нерівномірного навантаження на судові органи, уповільнення розгляду справ та зниження загальної ефективності адміністративного управління.

Отже, сучасна НПБ, хоч і формує необхідну основу для функціонування СВ, потребує системного вдосконалення. Необхідно уточнити та уніфікувати законодавчі положення щодо адміністративного забезпечення, стандартизувати процедури внутрішньої організації судів, посилити координацію між органами та впровадити сучасні цифрові технології. Лише комплексний підхід до вдосконалення нормативно-правових актів дозволить забезпечити стабільне, ефективне та прозоре функціонування судових органів, підвищити рівень довіри громадян до правосуддя та зміцнити демократичні засади державного управління в Україні [12; 25].

РОЗДІЛ 3.
ПРАКТИКА АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СВ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

3.1. Організаційні та адміністративні механізми діяльності судів

Організаційні та адміністративні механізми діяльності судів є ключовим елементом забезпечення ефективного функціонування судової влади та реалізації принципів правової держави. Вони охоплюють комплекс заходів, спрямованих на належну організацію роботи судових органів, координацію їх внутрішніх процесів, управління ресурсами, а також контроль за виконанням судових рішень [12; 25].

Адміністративні механізми формуються на основі законодавчих норм, положень про суди та внутрішніх регламентів, що визначають порядок функціонування апаратів судів, розподіл повноважень, організацію документообігу та забезпечення правосуддя.

До основних організаційних засобів належить визначення структури та підпорядкування судів, створення апаратів для підтримки діяльності суддів, а також встановлення єдиних стандартів адміністративного управління, що гарантують послідовність і прозорість судочинства. Важливою складовою є планування судових засідань, управління навантаженням суддів і апарату, забезпечення дотримання процесуальних строків та контроль за виконанням судових актів [5; 12].

Адміністративні механізми також включають заходи щодо кадрового та фінансового забезпечення, організаційно-технічного оснащення, підтримки автоматизованих систем документообігу та використання сучасних інформаційних технологій. Ефективне функціонування цих механізмів дозволяє мінімізувати бюрократичні перешкоди, забезпечити рівномірний розподіл навантаження між судами та підвищити оперативність

розгляду справ. Впровадження електронного судочинства та автоматизованих систем управління ресурсами стає важливим інструментом для досягнення прозорості та підзвітності адміністративного забезпечення [12; 25].

Особливу роль у реалізації організаційних та адміністративних механізмів відіграє ДСА України, яка координує діяльність судів, контролює виконання бюджету, забезпечує матеріально-технічну підтримку та реалізацію заходів щодо ефективного управління. Крім того, значення мають місцеві органи суддівського самоврядування, які здійснюють внутрішнє управління, розподіл справ, контроль за дотриманням процесуальних строків та організаційно-методичну підтримку [5; 25].

Таким чином, організаційні та адміністративні механізми судів формують комплексну систему, що забезпечує стабільну та ефективну діяльність судових органів, сприяє реалізації прав громадян на доступ до правосуддя та зміцненню довіри до СВ в цілому. Підвищення ефективності цих механізмів безпосередньо впливає на рівень правової культури, дотримання принципу верховенства права та забезпечення належного функціонування державних інститутів [12; 25].

Підвищення ефективності організаційних та адміністративних механізмів діяльності судів потребує комплексного підходу та врахування низки взаємопов’язаних факторів. По-перше, необхідно удосконалювати нормативно-правову базу, забезпечуючи її чіткість, логічну послідовність та уніфікацію процедур судового адміністрування. Це дозволить мінімізувати випадки неоднакового тлумачення законодавчих положень у різних судах та забезпечити стабільність і передбачуваність судового процесу.

По-друге, критично важливим є впровадження сучасних інформаційно-технічних систем, що забезпечують автоматизацію документообігу, контроль строків розгляду справ та моніторинг виконання судових рішень. Використання електронного судочинства, інтегрованих баз даних та цифрових платформ дозволяє не лише прискорити адміністративні

процеси, а й підвищити прозорість та підзвітність роботи судових органів [12; 25].

Третій напрямок підвищення ефективності стосується кадрового забезпечення. Важливо не лише забезпечити достатню кількість суддів та працівників апаратів, а й впроваджувати системи постійного професійного розвитку, тренінги з новітніх процесуальних та адміністративних технологій, а також механізми мотивації, які стимулюють продуктивну та якісну роботу. Формування спеціалізованих команд для роботи з великими обсягами справ або складними категоріями справ дозволяє оптимізувати навантаження та покращити якість правосуддя.

Не менш значущим є вдосконалення фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів. Раціональне планування бюджету, своєчасне забезпечення робочих місць необхідною технікою, програмним забезпеченням та доступом до правової інформації створює передумови для безперебійного функціонування судових органів та скорочує ризик виникнення адміністративних затримок.

Крім того, підвищення ефективності адміністративних механізмів потребує посиленої координації між судами, Державною судовою адміністрацією та органами суддівського самоврядування. Встановлення чітких стандартів взаємодії, регламентів обміну інформацією та контролю за виконанням управлінських рішень забезпечує синхронізацію діяльності всіх ланок СС, мінімізує дублювання функцій і підвищує загальну ефективність управління.

Таким чином, системне поєднання законодавчого, технологічного, кадрового та фінансового удосконалення, поряд із оптимізацією взаємодії органів управління, створює основу для ефективного функціонування організаційно-адміністративних механізмів судів і гарантує високий рівень правосуддя та довіри громадян до СВ [12; 25].

Ще одним напрямком підвищення ефективності організаційних та адміністративних механізмів діяльності судів є впровадження систем оцінки

та моніторингу діяльності судових органів. Це дозволяє виявляти вузькі місця у роботі апаратів судів, аналізувати дотримання процесуальних строків, своєчасність виконання рішень та якість судового адміністрування. На основі таких оцінок можливо формувати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, розподілу справ та вдосконалення внутрішніх процедур.

Не менш важливим є удосконалення комунікаційних процесів як всередині судів, так і між судами та органами забезпечення їх діяльності. Встановлення прозорих каналів обміну інформацією, стандартизованих процедур звітності та регулярного контролю дозволяє уникати непорозумінь і затримок, забезпечує оперативне реагування на проблеми та сприяє більшій дисциплінованості у виконанні адміністративних рішень.

В умовах зростання навантаження на суди ефективним інструментом стає впровадження цифрових платформ для автоматизованого планування та розподілу справ, що забезпечує рівномірність завантаження суддів та апарату. Подібні системи дозволяють аналізувати статистичні дані про роботу судів, прогнозувати потреби в ресурсах і своєчасно реагувати на перевантаження окремих структурних підрозділів.

Крім того, значущим фактором є розвиток методичної та навчальної підтримки працівників судових органів. Регулярні навчальні програми, семінари та обмін досвідом з іншими судами сприяють підвищенню кваліфікації персоналу, вдосконаленню навичок управління та адміністрування, а також зміцнюють професійну відповідальність за результати роботи.

Отже, підвищення ефективності організаційно-адміністративного забезпечення судів потребує інтегрованого підходу, що поєднує технологічні, кадрові, комунікаційні та методичні заходи. Лише комплексне застосування таких рішень дозволяє забезпечити стабільність та оперативність судової системи, а також сприяє зміцненню довіри суспільства до діяльності органів СВ.

Особливості організаційних та адміністративних механізмів діяльності судів полягають у комплексності їхньої структури та взаємозв'язку різних елементів судового апарату, що забезпечують безперервність та стабільність функціонування системи правосуддя. Ці механізми включають не лише внутрішню організацію судів, а й порядок взаємодії суддів з апаратом суду, органами суддівського самоврядування та державними структурами, що відповідають за фінансове та матеріально-технічне забезпечення [12].

Важливою характеристикою є ієрархічність та інстанційність організаційних структур. Кожен рівень судової системи має визначені компетенційні межі, що забезпечує чіткий розподіл повноважень, контроль за дотриманням процесуальних строків і можливість перегляду рішень судів нижчої інстанції судами вищого рівня. Така структура сприяє збереженню єдності судової практики та підвищує передбачуваність рішень у правовій системі [25].

Особливістю адміністративних механізмів є орієнтація на стандартизацію внутрішніх процесів та процедур. Встановлені правила документообігу, графіки розподілу справ, контроль виконання рішень і звітність перед органами управління дозволяють забезпечити ефективність судового адміністрування, мінімізувати дублювання функцій і знизити ризик затримок у правосудді. Одночасно це створює підґрунтя для оперативного реагування на надзвичайні ситуації або перевантаження окремих підрозділів суду [18, с. 7].

Крім того, важливою особливістю є взаємозв'язок адміністративного забезпечення з кадровою політикою судів. Організаційні механізми передбачають оптимальний розподіл навантаження між суддями та працівниками апарату, формування спеціалізованих груп для роботи з великими потоками справ та регулярний моніторинг ефективності роботи персоналу. Такий підхід дозволяє зменшити ризик виникнення

процесуальних затримок і забезпечує стабільність функціонування суду навіть у періоди підвищеного навантаження [22; 25].

Особливості адміністративних та організаційних механізмів також проявляються у взаємодії судів із зовнішніми суб'єктами, включаючи Державну судову адміністрацію, органи місцевого самоврядування та інші державні інститути. Чітко визначені права та обов'язки цих органів, регламентовані законодавством і підзаконними актами, забезпечують належний рівень координації, контроль за використанням ресурсів та своєчасне виконання судових рішень [12].

Таким чином, організаційні та адміністративні механізми діяльності судів відзначаються комплексністю, ієрархічністю, стандартизацією процесів, інтеграцією кадрового та ресурсного забезпечення, а також високим рівнем взаємозв'язку із зовнішніми органами, що створює умови для ефективного, стабільного і прозорого функціонування СС.

3.2. Питання кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення

Ефективне функціонування судової влади значною мірою залежить від належного кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів. Кадровий аспект включає підбір, підготовку та підтримку професійного рівня суддів і працівників апарату судів. Важливим є забезпечення оптимального співвідношення між навантаженням на суддів і ресурсами, що надаються апаратом, а також дотримання вимог щодо спеціалізації та інстанційності судів. Підготовка кадрів передбачає систематичне підвищення кваліфікації, проведення навчальних програм, тренінгів та семінарів, що сприяє вдосконаленню професійних навичок та підвищенню якості судочинства [18, с. 9].

Фінансове забезпечення судових органів є одним із ключових факторів їхньої незалежності та ефективності. ДБУ є основним джерелом фінансування судів, що дозволяє гарантувати безперервність функціонування судів, своєчасне виконання рішень та підтримку належних умов праці суддів і працівників апарату. Крім того, фінансування має забезпечувати можливість модернізації інфраструктури, запровадження сучасних технологій та автоматизованих систем обліку й розподілу справ, що значно підвищує ефективність судового адміністрування [12; 25].

Матеріально-технічне забезпечення охоплює наявність сучасних приміщень, обладнання для проведення судових засідань, архівів, систем електронного документообігу та інформаційних технологій для управління справами. Наявність відповідного технічного оснащення дозволяє скоротити час розгляду справ, знизити ризик помилок та підвищити прозорість судового процесу. Особливо важливим є впровадження електронного правосуддя та автоматизованих платформ для планування та контролю за виконанням рішень, що сприяє ефективному адмініструванню та покращує доступ громадян до правосуддя [18, с. 11].

Системний підхід до кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення дозволяє досягти стабільності та злагодженості роботи судів, а також забезпечити дотримання конституційних гарантій прав і свобод громадян. Взаємодія цих складових забезпечує належний рівень організаційної дисципліни, ефективне використання ресурсів та підвищення рівня довіри населення до СС.

Продовжуючи тему кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, слід зазначити, що підвищення ефективності СС можливе лише за умов комплексного підходу до інтеграції цих складових. Кадрове забезпечення не обмежується лише кількістю суддів та працівників апарату, а передбачає систематичне оцінювання їхньої компетентності, професійного рівня та відповідності посадовим вимогам. Запровадження ефективних систем мотивації, зокрема, стимулювальних виплат, програм кар’єрного

зростання та підвищення кваліфікації, сприяє зміцненню незалежності та об’єктивності суддів, зменшенню корупційних ризиків і підвищенню якості правосуддя [12; 18].

Фінансове забезпечення судів має враховувати не лише поточні витрати на утримання судових установ, а й інвестиції в модернізацію інфраструктури, розширення технічного оснащення та впровадження інноваційних технологій. Ефективне планування бюджетних коштів дозволяє створювати умови для автоматизації процесів документообігу, підвищення прозорості та оперативності розгляду справ, а також скорочення адміністративних витрат [25].

Матеріально-технічна база судів має відповідати сучасним стандартам та забезпечувати комфортне середовище для здійснення правосуддя. До таких елементів належать наявність спеціалізованих залів судових засідань, сучасних систем відео конференц зв’язку, архівів із належними умовами зберігання документів, електронних реєстрів та автоматизованих систем контролю виконання рішень. Це не лише підвищує ефективність судової роботи, а й забезпечує відкритість і доступність правосуддя для громадян, дозволяє дистанційно контролювати процеси та зменшує ризики порушень прав людини під час судового розгляду [18].

Урахування всіх трьох компонентів — кадрового, фінансового та матеріально-технічного — у комплексі створює передумови для забезпечення стабільності функціонування судової системи, підвищення якості правосуддя та довіри населення до судових органів. Лише системне поєднання цих складових дозволяє забезпечити баланс між незалежністю судів та їхньою ефективністю, а також гарантує дотримання принципів верховенства права, доступності правосуддя та справедливого розгляду справ.

Ефективне функціонування СВ залежить від комплексного забезпечення її діяльності, яке включає кадровий, фінансовий та матеріально-технічний аспекти. Кожен із цих компонентів безпосередньо впливає на

якість судочинства, рівень незалежності судів та доступність правосуддя для громадян.

Кадрове забезпечення є основою стабільної роботи судових органів. Воно включає підбір висококваліфікованих суддів та працівників апарату судів, їхню професійну підготовку та підтримку безперервного розвитку компетенцій. Високий рівень кадрового забезпечення гарантує, що судді мають достатню правову кваліфікацію та практичний досвід для вирішення складних справ, а адміністративний персонал забезпечує належну організацію роботи судів. Крім того, система мотивації та оцінювання ефективності працівників суду дозволяє знизити ризик професійних помилок, уникнути упередженості та підвищити оперативність розгляду справ. Особливу увагу приділяють спеціалізації суддів у певних категоріях справ, що сприяє підвищенню якості правосуддя та зменшенню навантаження на окремі судові ланки [18, с. 9].

Фінансове забезпечення відіграє ключову роль у незалежності судової системи. Своєчасне та достатнє фінансування гарантує безперервну діяльність судів, своєчасне виконання рішень, а також можливість утримувати необхідну кількість персоналу та приміщень. Крім того, ефективне фінансування дозволяє модернізувати інфраструктуру, впроваджувати автоматизовані системи документообігу та електронного судочинства, що підвищує швидкість розгляду справ і зменшує бюрократичні бар’єри для громадян. Недостатнє фінансування негативно впливає на оперативність судового процесу та може призводити до перенавантаження суддів, що підвищує ризик порушень принципів справедливого та своєчасного розгляду справ [25].

Матеріально-технічне забезпечення включає наявність сучасних приміщень, залів для судових засідань, систем відеоконференцзв’язку, електронних реєстрів та архівів, що відповідають стандартам безпеки та конфіденційності. Сучасне обладнання та інформаційні системи дозволяють контролювати рух справ, планувати робочий процес, забезпечувати

відкритість та публічність судових засідань, а також зменшувати ймовірність адміністративних помилок. Крім того, технологічне оснащення полегшує доступ до правосуддя для громадян, у тому числі тих, хто перебуває у віддалених регіонах, завдяки дистанційним засіданням та електронним сервісам [18, с. 11].

У комплексі, ці три компоненти формують надійну основу для функціонування судової системи. Кадрове забезпечення гарантує компетентність і незалежність, фінансове — стабільність і безперервність діяльності, а матеріально-технічне — доступність та ефективність правосуддя. Їхня взаємодія забезпечує збалансовану, прозору та ефективну роботу судових органів, зміцнює довіру громадян до судової системи та сприяє дотриманню принципів верховенства права.

Продовжуючи аналіз трьох ключових складових забезпечення судової системи, варто зазначити, що їх ефективність значною мірою визначається взаємозв’язком та гармонізацією між собою. Наприклад, висококваліфіковані кадри не зможуть працювати ефективно без належного фінансування та сучасного технічного оснащення, а фінансові ресурси, розподілені без урахування потреб персоналу або матеріально-технічних вимог, можуть залишитися неефективними. Аналогічно, навіть повністю оснащені суди втрачають ефективність, якщо відсутня достатня кількість компетентних суддів та адміністративного персоналу.

У цьому контексті важливим напрямком підвищення ефективності судової системи є впровадження комплексних механізмів планування та моніторингу використання ресурсів. Наприклад, автоматизовані системи управління справами дозволяють відстежувати навантаження на суддів та працівників апарату, визначати пріоритетні напрямки фінансування та оптимізувати розподіл матеріально-технічних засобів. Паралельно до цього, запровадження регулярних оцінок кваліфікації та професійного розвитку персоналу забезпечує безперервне підвищення компетенцій та стимулює прагнення до ефективного виконання службових обов’язків.

Крім того, стратегічне планування фінансування судової системи повинно передбачати не лише поточні витрати на утримання судів, а й інвестиції у модернізацію інфраструктури та технологій. Це дозволяє створювати умови для зменшення адміністративних затримок, скорочення часу розгляду справ та забезпечення більшої прозорості процесів, що, у свою чергу, підвищує рівень довіри громадян до судової влади.

Отже, інтеграція кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення у єдину систему управління дозволяє забезпечити стабільність та ефективність судових органів, створює умови для захисту прав і свобод громадян, зміцнює незалежність судів і сприяє реалізації принципів верховенства права та доступності правосуддя. Взаємодія цих компонентів є ключовою умовою функціонування сучасної, високоефективної та прозорої судової системи, здатної адекватно реагувати на виклики часу та зміни в правовому середовищі.

3.3. Перспективи вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення СВ

Перспективи вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення СВ ґрунтуються на необхідності гармонізації законодавства, удосконалення організаційних структур судових органів і забезпечення їх ресурсами для ефективного функціонування. Сучасний розвиток держави та інтеграція України у європейський правовий простір висувають нові вимоги до незалежності судової системи, її прозорості та оперативності у вирішенні справ [5, с. 328].

Одним із головних напрямів є реформування нормативної бази судової влади з метою усунення застарілих, дублюючих або конфліктних положень законів та підзаконних актів. Це передбачає приведення законодавства у відповідність до КУ, міжнародних стандартів та рекомендацій Ради Європи, а також удосконалення процесуальних норм для

забезпечення справедливого та своєчасного розгляду справ. Важливим кроком є систематизація судової практики та створення єдиних підходів до тлумачення норм, що дозволяє забезпечити прогнозованість рішень та зменшити правову невизначеність для громадян і юридичних осіб [18, с. 14].

Організаційне вдосконалення СС передбачає оптимізацію структури судів, підвищення ефективності розподілу справ між судами різних інстанцій, удосконалення механізмів контролю за виконанням судових рішень, а також розвиток інформаційно-технологічних платформ. Впровадження сучасних електронних систем документообігу, автоматизованих баз даних та електронних засобів зв'язку забезпечує швидкий обмін інформацією між судами, підвищує прозорість процесів та мінімізує бюрократичні перешкоди [25].

Важливим аспектом є вдосконалення кадрового та ресурсного забезпечення судових органів. Перспективним напрямком є впровадження комплексних програм підготовки та підвищення кваліфікації суддів та адміністративного персоналу, що враховують новітні методи правозастосування, управління судовими процесами та сучасні технології. Також необхідне постійне забезпечення судів фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, які дозволяють ефективно здійснювати правосуддя та підтримувати належні умови праці [18, с. 19].

Не менш важливим є розвиток механізмів внутрішнього контролю та оцінки діяльності судів. Це включає моніторинг ефективності роботи, аналітичну оцінку строків розгляду справ, а також впровадження систем зворотного зв'язку з учасниками процесу для покращення якості судових послуг. Такий підхід дозволяє виявляти слабкі місця в організаційних та нормативних процесах і своєчасно їх коригувати [5, с. 332].

Перспективи розвитку нормативно-правового та організаційного забезпечення судової влади в Україні полягають у комплексному підході, який поєднує вдосконалення законодавчої бази, модернізацію організаційної структури, оптимізацію ресурсного забезпечення та активне використання

сучасних технологій. Реалізація цих заходів сприяє підвищенню ефективності СС, забезпеченню її незалежності, доступності та прозорості, а також зміцненню довіри громадян до правосуддя [18, с. 21].

Слід наголосити на необхідності інтеграції сучасних технологічних рішень у роботу судів. Використання електронного документообігу, автоматизованих систем обліку справ, електронних платформ для проведення судових засідань дозволяє значно скоротити адміністративні затримки, підвищити оперативність розгляду справ та забезпечити прозорість процедур для всіх учасників процесу. Це, у свою чергу, зміцнює довіру суспільства до системи правосуддя і сприяє зменшенню ризику корупційних проявів.

Одним із ключових напрямів вдосконалення є також підвищення професійної компетенції суддів та адміністративного персоналу. Систематичні програми підготовки, навчання за сучасними стандартами, обмін досвідом з міжнародними колегами та впровадження практик ЄС дозволяють підтримувати високий рівень кваліфікації кадрів і підвищувати якість правозастосування. Особливо важливою є розробка методик оцінки ефективності роботи судів і суддів, що дає можливість оперативно виявляти проблемні зони та коригувати організаційні процеси.

Крім цього, перспективним є вдосконалення механізмів фінансового та матеріально-технічного забезпечення. Планування бюджетних витрат має базуватися на об’єктивному аналізі навантаження судів, потреб у технічному обладнанні та кадровому ресурсі. Інвестування у сучасні технології, оновлення приміщень та створення комфортних умов для роботи суддів і персоналу позитивно впливає на продуктивність і дозволяє ефективно реалізовувати принципи незалежності та неупередженості судів.

Таким чином, комплексне поєднання законодавчих реформ, організаційних змін, кадрового розвитку та технологічного оновлення є визначальним чинником підвищення ефективності та прозорості судової системи. Такий підхід створює передумови для стабільного функціонування

судів, захисту прав і свобод громадян, забезпечення доступності правосуддя та зміцнення верховенства права в Україні.

Комплексне поєднання законодавчих реформ, організаційних змін, кадрового розвитку та технологічного оновлення є ключовим фактором для забезпечення ефективного функціонування судової системи та зміцнення її незалежності. Законодавчі реформи мають на меті створення чіткої, прозорої та сучасної нормативно-правової бази, яка б відповідала принципам верховенства права, міжнародним стандартам і потребам українського суспільства. Це включає усунення дублюючих та конфліктних норм, впровадження єдиних підходів до тлумачення законодавства та вдосконалення процесуальних механізмів, що забезпечують справедливий та своєчасний розгляд справ [5, с.328].

Організаційні зміни спрямовані на оптимізацію структури судів, поліпшення розподілу справ між різними інстанціями та забезпечення ефективної координації між судовими підрозділами. Досягнення цих цілей передбачає перегляд адміністративних механізмів, удосконалення системи внутрішнього контролю, підвищення прозорості управлінських рішень та створення чітких процедур виконання судових рішень. Впровадження сучасних організаційних практик сприяє скороченню бюрократичних бар’єрів, підвищенню продуктивності судів та забезпеченню своєчасного доступу громадян до правосуддя [18, с.19].

Кадровий розвиток є не менш важливим компонентом, оскільки якість роботи судової системи безпосередньо залежить від професійної підготовки та компетентності суддів і адміністративного персоналу. Систематичні програми підвищення кваліфікації, стажування, участь у міжнародних навчальних заходах та обмін досвідом із зарубіжними колегами дозволяють судовим працівникам опановувати сучасні методики правозастосування, удосконалювати навички управління процесами та ефективно використовувати новітні технології. Крім того, розробка системи оцінки

ефективності діяльності суддів і персоналу сприяє своєчасному виявленню проблемних зон та підвищенню якості судочинства [25].

Технологічне оновлення судової системи передбачає впровадження електронних платформ для документообігу, автоматизованих баз даних, відеоконференцій та електронних засобів взаємодії між судами. Це дозволяє скоротити строки розгляду справ, підвищити прозорість процедур, забезпечити доступ до правосуддя в умовах віддаленості та мінімізувати ризики корупційних проявів. Використання сучасних інформаційних технологій також полегшує моніторинг і контроль за виконанням судових рішень, що значно підвищує ефективність організаційних і адміністративних процесів [5, с.332].

Лише комплексне поєднання законодавчих реформ, вдосконалення організаційних механізмів, систематичного кадрового розвитку та технологічного оновлення забезпечує цілісність та стабільність судової системи. Такий інтегрований підхід дозволяє гарантувати дотримання прав і свобод громадян, зміцнити довіру до судової влади, забезпечити доступність правосуддя та підвищити рівень ефективності функціонування судів у сучасних умовах [18, с.21].

Інтеграція всіх зазначених елементів створює синергетичний ефект. Законодавчі ініціативи набувають реального значення лише за умови відповідного організаційного впровадження, адже без чітко визначених процедур і структурних механізмів навіть сучасні норми залишаються декларативними. Аналогічно, кадровий потенціал може реалізуватися ефективно лише у середовищі, яке підтримується сучасними технологіями та оптимізованими адміністративними процесами.

Важливо підкреслити, що сучасне технологічне забезпечення судів не лише автоматизує документообіг і ведення баз даних, а й дозволяє впроваджувати аналітичні інструменти для прогнозування навантаження на суди, моніторингу виконання рішень та оцінки ефективності діяльності окремих суддівських і адміністративних підрозділів. Це створює передумови

для гнучкого управління ресурсами та своєчасного реагування на проблемні ситуації, що значно підвищує оперативність і якість судового процесу.

Також варто зазначити, що комплексний підхід дозволяє формувати культуру управління, в якій пріоритетом є дотримання принципу незалежності суддів, рівності всіх учасників процесу перед законом, забезпечення прозорості процедур та підзвітності судової системи суспільству. У результаті такої інтеграції досягається не лише підвищення ефективності роботи судів, а й формування довіри громадян до судової влади як одного з ключових інститутів демократичної держави.

Таким чином, послідовне і скоординоване поєднання законодавчих реформ, організаційних змін, розвитку професійного потенціалу кадрів та впровадження сучасних технологій створює комплексну основу для стабільного та ефективного функціонування судової системи, гарантує захист прав і свобод людини і громадянина та сприяє зміцненню верховенства права в Україні.

Висновки до розділу 3.

Розділ 3 присвячений аналізу практики адміністративно-правового забезпечення діяльності органів судової влади та визначенню шляхів її вдосконалення. У межах підрозділу 3.1 було встановлено, що організаційні та адміністративні механізми діяльності судів формують структурну основу функціонування судової системи, забезпечують координацію між різними підрозділами та оптимізують розподіл справ між інстанціями. Використання сучасних управлінських підходів дозволяє підвищити ефективність процесів, мінімізувати бюрократичні перешкоди та забезпечити своєчасний доступ громадян до правосуддя. З’ясовано, що ефективність цих механізмів напряму залежить від чіткого визначення адміністративних процедур, оптимізації внутрішніх структурних ланок судів та запровадження контрольних і аналітичних систем моніторингу їх діяльності [18, с.19].

У підрозділі 3.2 було розглянуто питання кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів. Встановлено, що належне

кадрове забезпечення, яке включає систематичне підвищення кваліфікації суддів та адміністративного персоналу, формує професійний потенціал судової системи, підвищує якість судочинства та гарантує дотримання принципів незалежності та неупередженості. Фінансування судів з ДБУ має ключове значення для стабільного функціонування судової системи, забезпечення ресурсами та реалізації програм розвитку. Матеріально-технічне забезпечення, включаючи впровадження сучасних технологій, автоматизованих баз даних, систем електронного документообігу та відеоконференцій, сприяє підвищенню продуктивності, скороченню строків розгляду справ та зменшенню ризиків корупційних проявів [25, с.332].

Підрозділ 3.3 висвітлив перспективи вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення судової влади. Проаналізовано, що комплексне поєднання законодавчих реформ, організаційних змін, кадрового розвитку та технологічного оновлення є ключовим для досягнення високої ефективності СС. Впровадження єдиних стандартів правозастосування, модернізація управлінських структур та підвищення кваліфікації персоналу створюють умови для стабільного функціонування судів. Технологічне оновлення дозволяє забезпечити швидкий доступ до правосуддя, прозорість процедур та ефективний моніторинг виконання судових рішень. Комплексний підхід сприяє зміцненню довіри громадян до СВ, гарантує дотримання прав і свобод людини та реалізацію принципів верховенства права [18, с.21; 5, с.332].

Таким чином, аналіз практики адміністративно-правового забезпечення показав, що підвищення ефективності судової системи можливе лише через інтегровану роботу всіх компонентів: організаційних і адміністративних механізмів, кадрового та фінансового забезпечення, технологічного розвитку і вдосконалення законодавчої бази. Комплексна реалізація цих заходів створює передумови для стійкого функціонування судової влади, гарантує доступ до правосуддя та забезпечує належний рівень захисту прав і свобод громадян.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження надало змогу всебічно оцінити судову систему України, її структуру, принципи функціонування та механізми дисциплінарної відповідальності суддів, що гарантують охорону прав і свобод громадян та дотримання верховенства права, зокрема виконано наступне:

Аналіз теоретичних джерел і наукових праць дав змогу визначити поняття, зміст і правову природу адміністративно-правового забезпечення СВ, виділити його основні функції, серед яких контроль за виконанням судових рішень, координація організаційних процесів та оптимізація діяльності судів. Було з'ясовано, що адміністративно-правове забезпечення виступає невід'ємним механізмом реалізації правосуддя, забезпечує ефективне функціонування судів і гарантує дотримання принципів законності та верховенства права [5, с.315; 18, с.19].

Вивчення сутності та правового статусу органів СВ дозволило охарактеризувати їх як незалежні та самостійні структури, наділені повноваженнями здійснювати правосуддя в межах, встановлених Конституцією та законами України. Було визначено, що органи судової влади відіграють ключову роль у системі ДВ, забезпечуючи захист прав і свобод громадян, а також реалізацію конституційних принципів демократичної, правової держави. СВ є самостійною гілкою влади, яка не підпорядковується жодному органу державної влади та здійснює свою діяльність виключно на засадах закону [25].

Дослідження взаємозв'язку адміністративного та судового управління підтвердило, що ефективність діяльності судів залежить від чіткої інтеграції адміністративних механізмів та судових процедур. Було визначено, що координація між органами управління судів, систематизація процесів розподілу справ, впровадження аналітичних і контрольних процедур підвищують продуктивність СС та забезпечують своєчасний доступ громадян до правосуддя [18, с.21].

Аналіз нормативно-правової бази функціонування судів показав, що конституційні засади, закони України та підзаконні акти створюють правове підґрунтя для організації та діяльності судів, проте існують окремі прогалини та неврегульовані питання, що потребують удосконалення. Виявлено, що недостатня деталізація деяких процедур, недосконаліть законодавчого регулювання адміністративної діяльності та обмежене фінансування іноді знижують ефективність функціонування судових органів [12, 25].

Практичний аналіз адміністративно-правового забезпечення діяльності судів продемонстрував важливість організаційних і адміністративних механізмів, кадрового потенціалу, фінансового та матеріально-технічного забезпечення для стабільної роботи судової системи. Було з'ясовано, що недостатній рівень підготовки кадрів, обмежене фінансування та застаріла матеріально-технічна база негативно впливають на швидкість і якість судового розгляду. Водночас впровадження сучасних технологій, електронного документообігу та автоматизованих систем управління справами сприяє підвищенню продуктивності та прозорості роботи судів [18, с.19; 25].

На основі проведеного дослідження сформульовано пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення СВ, що включають модернізацію законодавства, оптимізацію організаційної структури судів, розвиток кадрового потенціалу та запровадження сучасних технологічних рішень. Комплексне впровадження цих заходів створює умови для підвищення ефективності СС, зміцнення незалежності суддів і забезпечення справедливого та своєчасного правосуддя.

Таким чином, дослідження підтвердило, що досягнення високого рівня ефективності діяльності судів можливе лише через системний, комплексний підхід, який поєднує законодавчі зміни, організаційне вдосконалення, розвиток кадрового потенціалу та впровадження сучасних технологій, що забезпечує стійке функціонування судової влади та гарантує реалізацію прав і свобод громадян [5, с.332; 18, с.21].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28 червня 1996 р.. ВВРУ. – 1996 - № 30

2. Правове регулювання правоохоронної діяльності: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. Р. Лозинський. Львів. ЛьвДУВС. 2018. http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/0esimov.pdf

3. Судові і правоохоронні органи України (опорний конспект лекцій). Шумський П.В.. Тернопіль. Лілея. 2000. http://library.wunu.edu.ua/files/EVD/kons_pravooh_organu.pdf

4. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми. тези доп. Міжнар. наук.-практ.конф.. м. Харків, 25 листоп. 2016 р.// МВС України, МОН України, Харків. нац. ун-т внутр. Справ.Харків. 2016. http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstreauenwed=y

5. Конституційне право України: Навч. посіб. О. О. Майданник. Київ. Алерта. 2011. https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Maid_2011_1.pdf

6. Державно-владні відносини. В.А.Шахов. Київ. видавництво НАДУ. 2004

7. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл.. За ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. Харків. Право. 2008. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009_2/KONST_PR_2008.pdf

8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 19, 42 Закону України "Про Державний бюджет України на 1999 рік" (справа про фінансування судів) від 24 червня 1999 року № 6-рп/1999. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-99#Text

9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.. ВВРУ. – 2003, №№ 40-44. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text

10. Судові та правоохоронні органи. Юзікова Н.С.. Цифрова версія Одосія Е.В.. Юридичний факультет ЧНУ. 2008. https://law.sspu.edu.ua/filesovi_ta_pravoohoronni_organi_ukrayini.pdf

11. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. Харків. 2020. http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/biUkrainy_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y

12. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р.. ВВРУ 2016 № 31. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text

13. Правосуддя як основна функція судової влади. О.Гуменний. 2018. https://science.lpnu.ua/sites/default/nal-paper/2019/sep/18361/7.pdf

14. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

15. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р. «Про ратифікацію Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права та Міжнародного пакту про громадянські і політичні права». https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2148-08#Text

16. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р.. ВВРУ 2004, № 40-41, 42. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text

17. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р.. ВВРУ 2013, № 9-10, № 11-12, № 13. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text

18. Судовий контроль у кримінальному провадженні. навч. посіб. для підготовки до заліку. О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін.. Харків. Право. 2015. https://jurkniga.ua/contents/sudoviy-kontrol-u-kriminalnomu-provadzhenni.pdf

19. Судовий контроль за виконанням судових рішень у цивільному процесі. О.В.Касьянова. https://www.ukrlogos.in.ua/10.1123-4139.05.14.html

20. Рішення Вищої Ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19 «Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України». https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text

21. Закон України «Про Вищу Раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р.. ВВРУ, 2017, № 7-8. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text

22. Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затверджений Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 13.10.2016 № 81/зп-16. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr81-695-16#n17

23. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 р.. ВВРУ, 2017, № 35. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text

24. Регламент Конституційного Суду України. Ухвалений на спеціальному пленарному засіданні Конституційного Суду України Постановою Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 року № 1-пс/2018. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#n12

25. Рішення Конституційного Суду України у справі № 1-12/2011 за конституційними поданнями 54 народних депутатів України та Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Кримінально-процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України (щодо принципу інстанційності в системі судів загальної юрисдикції). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-11#Text

26. Судові та правоохоронні органи: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. С. Назар, М. Т. Гаврильців, Г. Ю. Лук'янова, А. І. Годяк, М. М. Бліхар. Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ. 2016. http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/76/1/sydovi%20i%20pravooxor.pdf

27. Кодекс суддівської етики. Затверджено XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#n4

28. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р.. ВВРУ. – 2005 - № 35-36, № 37. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text

30. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 р.. ВВРУ 2018, № 24. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text

31. Законопроект № 6487 від 29.12.2021 «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності». https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/38712

32. Пояснювальна записка до законопроекту 6487 від 29.12.2021. https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/38712 (24.04.2022)

33. Указ Президента України «Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності» від 29.09.2017 № 299/2017. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299/2017#Text

34. Судові та правоохоронні органи України. підруч.. кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін.. Дніпро. Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2021. http://er.dduvs.in.ua/bitstream/1234567899f%d0%9e.pdf

35. Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12 лютого 2015 р.. ВВРУ 2015, № 18, № 19-20. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text

36. Судові, правоохоронні та правозахисні структури України : навчальний посібник. В.Д. Гапотій, А.А. Письменицький. Мелітополь. ФОП Однорог Т.В.. 2018. http://dcmaup.com.ua/assets/files/navchalnijij-5.pdf

37. Регламент Пленуму Верховного Суду України. затверджений Постановою Пленуму Верховного Суду України 24.04.2015 № 5. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-15#n10

38. Дисциплінарна відповідальність суддів в Україні. О.Іванець. http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/4-2015/ivanets.pdf

39. Рішення Конституційного Суду України від 11 червня 2020 р. № 7-р/2020 у справі № 1-305/2019(7162/19) за конституційним поданням 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України

(конституційності) статті 375 Кримінального кодексу України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-20#n57

40. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р.. ВВРУ. – 2001, № 25-26. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text

41. Притягнення судді до відповідальності: міф чи реальність?. Григорій Павленко«Pavlenko Legal Group» адвокат. Юридична газета. опубліковано в №22 (728). https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/prityagnennya-suddi-do-vidpovidalnosti-mif-chi-realnist%8F.

42. Судові та правоохоронні органи України. навчальний посібник. П.Д.Біленчук, І.І.Котюк, А.П.Гель, Г.С.Семаков, Н.М.Ахтирська, С.М.Круль. за загал.редак. П.Д.Біленчука. Київ. Атіка. 2011

43. Судові, правоохоронні та правоохоронні органи України. навчальний посібник.Р.В.Баранік. Київ. КНТ. 2011

44. Судові, правоохоронні та правоохоронні органи України. підручник. О.С.Захарова, В.С.Ковальський, В.С.Лукомський та ін... відп.редак. В.Маляренко. Київ. Юрінком Інтер. 2007

45. Конституційне право України. навчальний посібник. В.В. Кравченко. Київ. Атіка. 2002

46. Конституційне право України. підручник. О.Ф.Фрацький. Київ. Юрінком Інтер. 2003

47. Положення про помічника судді. затверджено Рішенням Ради суддів України від 18.05.2018 № 21. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr021414-18#Text

48. Окремі аспекти правового статусу помічника судді. О.І.Лавренова, Я.М.Сандул. ISSN 2307-1745 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2019 № 38. http://vestnik-pravo.mgu.oenc38/47.pdf

49. Помічник судді суду загальної юрисдикції: шляхи удосконалення правового статусу. О. М. Радченко. Судова апеляція № 3 (36), 2014. https://www.kas.gov.ua/wp-content/uploads/2015/06/Radchenko.pdf (05.05.2022)

50. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р.. ВВРУ 2016, № 4. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text

51. Зарплата працівників апарату суду 5 тис. грн.: недофінансування чи дискримінація?. Світлана Плотніцька. Керівник апарату П'ятого апеляційного адміністративного суду. Юридична газета онлайн. https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/zarplata-pracivnikiv-aparatu-sudu-5-tis-grn--nedofinansuvannya-chi-diskriminaciya.html (06.05.2022)

52. Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» від 15 грудня 2020 р.// ВВРУ 2021, № 16. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text

53. Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» від 02 грудня 2021 р.// ВВРУ 2022, № 3. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text

54. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо врегулювання питання оплати праці працівників судів № 6311 від 16.11.2021. https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/28288

55. Пояснювальна записка до проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо врегулювання питання оплати праці працівників судів № 6311 від 16.11.2021. https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/28288

56. Теорія держави і права. підручник. О.Ф. Скакун. Харків. Консум. 2008

57. Теорія держави і права. Підручник. Скакун О.Ф.. Пер. з рос. Буракоеський С.О.. Харків. Консум. 2001. http://www.dut.edu.ua/uploads/l_948_39072050.pdf

58. Загальна теорія держави і права. Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів. М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.// За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків.

Право. 2009. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009/TEorijaDerjav_2009.pdf

59. Теорія держави та права. навч. посіб.. Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.. за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ. НАВС. Освіта України. 2017. https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf

60. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р.. ВВРУ, 1994, № 11. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text

61. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р.. Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984 - 1984 р., № 51// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text

62. Загальна теорія держави і права. навчальний посібник. за ред. акад. АПрН України, д-ра юрид. наук, проф. В.В.Копєйчикова. Київ, Юрінком Інтер. 2000

63. Теорія держави і права. Підручник. Скакун О.Ф.. Пер. з рос. Буракоеський С.О.. Харків. Консум. 2001. http://www.dut.edu.ua/uploads/l_0.pdf

64. Публічне управління та адміністрування. словник.колектив авторів О.М. Руденко та інш.// Київ. Кондор.2018

65. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р.. ВВРУ 2014. № 49. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text

66. Адміністративне право України. навчальний посібних. С.Г. Стеценко. Київ. Атіка. 2007

67. Правознавство. підручник. за редак. О.В.Дзери. Київ. Юрінком Інтер. 2009

68. Кримінальне право України. навчальний посібник. В.О. Кузнєцов, М.П. Стрельбицький, В.К. Гіжевський. Київ. Істина. 2005

69. Кримінальне право України: Загальна частина. Навч.посіб. для студент юрид. фак. вищ. навч. закл.. Київ. Ін Юре. 2006

70. Адміністративне право України. Повний курс. підручник. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.. Херсон. ОЛДІ-ПЛЮС. 2018. http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2019/02/%26.02.2019.pdf

71. Адміністративне право України. підручник. автор. колект. В. Галунько, Т. Коломоєць та інш.. Київ, 2020